

ZBERATEĽ

9

MESAČNÍK O FILATELIÍ - NUMIZMATIKE - FILOKARTII - TELEFÓNNYCH KARTÁCH

Cena: 25,- Sk

NOVÁ ZNÁMKA Z JELKY

JELKA 6. 8. 1997

JELKA 5. 8. 1997

FDC

FDC

NOVÁ ZNÁMKA ČR

ALBUM PONÚKA:

MINISTERSTVO DOPRAVY, POŠT
A TELEKOMUNIKÁCIÍ SR
NÁM. SLOBODY 6, P.O.BOX 100
810 05 BRATISLAVA 15

FDC

Cena: 60,-

ZBERATEĽ

Kartka Pocztowa Cena 60 gr

X KRAJOWY ZJAZD
ZWIĄZKU OCHOTNICZYCH
STRÁZY POŻARNYCH RP
WARSZAWA, CZERWIEC 1987

MEDAL HONOROWY IM. BOLESŁAWA CHOMICZA
PIĘRWSZEGO PREZESA ZWIĄZKU
STRÁZY POŽARNYCH RP

Poczt. číslo: V-1507 - náklad: 100 000 ks; vydal: A. Heřmánek

Nové celiny z produkcie polskej poštovej správy.

KARTKA POCZTOWA

Cena 60 gr

Znak rodowy Gutenberga

Johannes Gutenburg
1394(99)-1468
wynalazca druku

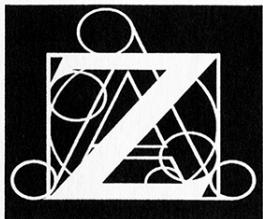

POLSKA 50 gr

Poczt. číslo: VI-1897 - náklad 100 000 ks; vydal: A. Heřmánek

ZBERATEĽ '97

Ročník III. Č.9 cena 25 Sk

Vydáva firma ALBUM v Bratislavе. Vychádza mesačne. Reg.č. MK 1188/95 zo dňa 1.2.1995.

Redakcia: RNDr. Michal Žíka (šéfredaktor), Anton Kulhánek, Robert Vereš, Peter Žíka (členovia).

Rozšíruje: PNS a.s.

Adresa redakcie: Zberatel, Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 367 411.

Celorečné predplatné, vrátane poštovného: Abonenti zo SR 250 Sk, abonenti z ČR 420 Sk (350 Kč), abonenti z ostatnej Európy 600 Sk (30 DEM, 200 ATS), abonenti zo zámoria 820 Sk (28 USD, 42 DEM).

Cena za jeden výlaciok 25 Sk. Pri odobrani viaz ako 10 výlaciok vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu.

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok 10 Sk. Za inzeráty zvýšrené rámečkom účtujeme plítkatu 20 Sk. Abonenti časopisu majú 2-krát za rok prvých päť riadkov zadarmo.

Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať redakciu najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme zasielať na adresu redakcie písané na stroji (počítača), alebo čitateľne palickovým písomom. Inzeráty budú uverejňované v najblížšom čísle časopisu v došom poradí. Komercné inzeráty vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzobníka.

Prosíme prispievateľov, aby, ak je to možné, posielali svoje príspevky na disketách (WORD, pripadne T602).

Redakčná uzávierka: 30.8.1997, do tlače zadané 4.9.1997

NOVÉ ZNÁMKY

SLOVENSKO

SVETOVÝ ROK SLOVÁKOV

(č. 123)

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo dňa 17.7.1997 príležitosťnú poštovú známku "Svetový rok Slovákov" v nominálnej hodnote 9 Sk.

Na známke je vyobrazená alegorická postava na pozadí obrysov Slovenskej republiky so zakomponovaním štátneho znaku SR. Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. maliar Igor Rumanský, rytcom je akad. maliar Rudolf Cigánik.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 23 x 30 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hĺbkotlačou na tlačových listoch po 100 známkach na papieri s tropickým lemom.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitosťnej pečiatky. Na FDC je detail z gotickej fresky kostola s postavou magistra rytca Donča - mecená a svetského patróna kostola a manželky. FDC vytlačila technikou offset tlačiareň Knížtlač Gerthoffer Zohor.

dňa 17.7.1997 výplatnú poštovú známku s nominálou hodnotou 7 Sk.

Na známke je zobrazený kostol Sv. Martina, podľa ktorého dostalo mesto pomenovanie a erb mesta. Autorom výtvarných návrhov emisie a súčasne aj rytcom je František Horník.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 19 x 23 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin, a.s., Praha technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hĺbkotlačou na tlačových listoch po 100 známkach na papieri s tropickým lemom.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitosťnej pečiatky. Na FDC je detail z gotickej fresky kostola s postavou magistra rytca Donča - mecená a svetského patróna kostola a manželky. FDC vytlačila technikou offset tlačiareň Knížtlač Gerthoffer Zohor.

BIENÁLE ILUSTRÁCIÍ BRATISLAVA

(č. 125)

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo dňa 5.8.1997 príležitosťnú poštovú známku Bienále ilustrácií Bratislava s vyobrazením ilustrácie Jany Kiselovej - Sitekovej s nominálou hodnotou 3 Sk.

Okrem ilustrácie detskej literatúry a mena autorky je na známke znak a nápis Bienále ilustrácií Bratislava. Autorom grafickej úpravy emisie a súčas-

MARTIN

(č. 124)

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vydalo

ne aj rytcom je Martin Činovský.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 30 x 23 mm (na šírku) vytlačila Poštovná tiskárna cenin, a.s., Praha technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hlbkotlačou na tlačových listoch po 50 známkach na papieri s tropickým lepom.

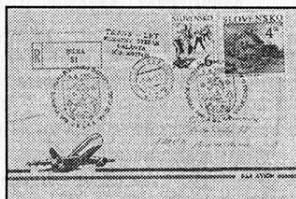

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicílom Bratislava. Na FDC je nápis Bienále ilustrácií Bratislava, ilustrácia a meno autora John A. Rowe, Veľká Británia. FDC vytlačila uvedená tlačiareň oceľotlačou z plochých platní vo farbe tmavohnedej.

VODNÝ KOLOVÝ MLYN

(č. 126)

Ministerstvo dopravy, pôšť a telekomunikácií SR vydalo dňa 5.8.1997 príležitostnú poštovú známku Vodný kolový mlyn z emisného radu Technické pamiatky s tému riečne mlyny v nominálnej hodnote 4 Sk.

Autorom výtvarných návrhov emisie s vyobrazením po-

hľadov na vodný mlyn v Jelke je Karol Felix, rytcom je František Horniak.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 33 x 33 mm vytlačila Poštovná tiskárna cenin, a.s., Praha technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hlbkotlačou na tlačových listoch po 35 známkach na papieri s tropickým lepom.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicílom Jelka. FDC vytlačila uvedená tlačiareň oceľotlačou z plochých platní vo farbe tmavohnedej.

(Obr. na titulnej strane obálky)

Pri výtvareni známky do života sa udialo 9.8.1997 v areály pri mlyne na Jelke. Návštevníci okrem príhovorov a kultúrneho programu mohli zhliadnuť interiér mlynu, inštalovaný exponát V. Mruv z Galanty o poštovníctve v tomto okrese, alebo dokonca si prezrieť Jelku z vtácej perspektívy lietadlom. Uskutočnila sa i letecká preprava vyše 100 zásielok z Jelky do Galanty.

-ik-

5. VÝROČIE ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

(č. 127)

Ministerstvo dopravy, pôšť a telekomunikácií SR vydáva dňa 1.9.1997 k 5. výročiu prijatia Ústavy SR príležitostnú poštovú známku s nominálnou hodnotou 4 Sk so symbolickou kresbou s použitím štátnych symbolov a lipových ratolesťí..

Autorom výtvarných návrhov emisie je Jozef Baláž, rytinu známky vytvoril Martin Činovský.

Viacfarebnú známku o

rozmeroch obrazovej časti 23 x 30 mm (na výšku) vytlačila Poštovná tiskárna cenin, a.s., Praha technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hlbkotlačou na tlačových listoch po 50 známkach.

Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicílom Bratislava. Autorom výtvarného návrhu je Jozef Baláž. Rytinu vytvoril František Horniak. FDC so symbolickou kresbou vytlačila uvedená tlačiareň oceľotlačou z plochých platní vo farbe modrej.

-ik-

ČESKÁ REPUBLIKA

ME V PLÁVANÍ A SKOKOCH DO VODY

Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky dňa 27.8.1997 vydalo príležitostnú poštovú známku k Majstrovstvám Európy v plávaní a skokoch do vody v Prahe. Námet známky je pretekár plávajúci v štýle kral, na obálke prvého dňa je kresba skokana do vody. Známka má nominálnu hodnotu 11 Kč.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Ladislav Kuklík, autorom rytíň Miloš Ondráček. Známka bola vytlačená ocelotlačou (čiernohnedá) kombinovanou s dvojfarebnou hĺbkotlačou (modrá, okrová) v tlačových listoch po 50 ks známok. FDC bola vytlačená oceletlačou z plochej dosky (čierna).

Katalógové číslo známky je 0152.

Obrázok na titulnej strane obálky.

-vkn-

MAĎARSKO

BLAHOSLAVENÁ SV. HEDVICA

Maďarská pošta 6. júna 1997 vydala príležitostnú poštovú známku v nominálnej hodnote 90 Ft s námetom sv. Hedvy (1373-1399). Známka bola vydaná pri príležitosti výhlásenia za sväticu 8.6.1997 pápežom Jánom Pavlom II. v Krakove.

Hedviga bola dcéra poľsko-maďarského kráľa Ľudovítia Veľkého a Alžbety. V Krakove bola korunovaná za princeznú Poľska (1384) a vydatá bola za Ladislava Jagellovského (1386). Vyvýhala veľmi aktívnu charitatívnu činnosť, vyznačovala sa

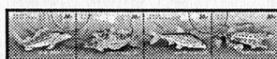
dobročinnosťou, spravodlivosťou a hlásaním evanjelia. Bola zakladateľkou nespočetného množstva nemocníc a kláštorov. Zomrela pri pôrode svojho prvého dieťaťa.

Na známke je reprodukcia obrazu „Svätá Hedviga“ od P. Prokopa v grafickej úprave F. Svindta. Známka bola vydaná v náklade 250 tisíc kusov.

-vkn-

CHRÁNENÉ RYBY

Ochrana prírody je stále aktuálnejšou úlohou, čoraz viac druhov flóry a fauny sú ohrozené. Nová emisia maďarských známok predstavuje štyri druhy chránených rýb v Maďarsku (Gymnocephalus schraetzeri, Cottus gobio, Alburnoides bipunctatus, Cobitis taenia). Všetky známky majú nominálnu hodnotu 20 Ft a vydané boli 6.júna 1997.

Autorom výtvarných návrhov emisie je P. Varga. Známky boli vydané súťačou v náklade 440 tisíc kusov z každej hodnoty (110 tisíc malých tlačových listov).

-vkn-

SVETOVÝ KONGRES O STRESE

V dňoch 1.- 5.júla 1997 sa uskutočnil v Budapešti Svetový kongres o strese. Maďarská pošta k tejto príležitosti vydala známku s portrétom J. Selyho (János Selye), svetoznámeho odborníka v oblasti výskumu stresu (rodák z Komárna, v tomto roku má 90. výročie narodenia).

Známka s nominálnou hodnotou 90 Ft bola vydaná 1.7.1997. Autorom výtvarných návrhov emisie je D. Kertész. Náklad známky je 360 tisíc exemplárov.

-vkn-

MAĎARSKÉ VINÁRSKE OBLASTI (II.)

Maďarská pošta vydala druhú časť emisie o vinárskych oblastiach krajiny. Tri známky približujú známe oblasti a ich produkty - Kiskrőrös/Nemes Kádárka, Mór/Teltfűrtű Ezerjő a Gyöngyös/Hárslevelű. Zaujímavosťou je, že zobrazené námety známok sú ochrannými značkami týchto vinárskych výrobkov.

Všetky tri známky majú nominálnu hodnotu 21 Ft a boli vydané 12.8.1997 v náklade po 560 tisíc kusov. Autorom výtvarných návrhov emisie je P. Varga.

-vkn-

POŁSKO

OBRAZY JÚLIUSZA KOSSAKA

Poľská poštová správa vydala 4.7.1997 štvorznámkový sériu príležitostných poštových známok s námetmi obrazov maliara Juliusza Kossaka (1824-1899). Pre známky boli vybrané jeho obrazy Návrat do vojnovou spustošenej obce (50gr), Krakovská svadba (60gr), V maštaли (80gr) a Pár koní (1.10 Zl).

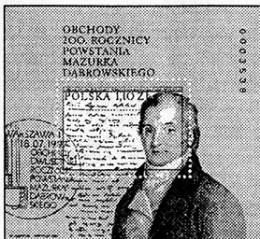

Autorom grafickej úpravy známok je A. Balcerzak. Známky boli vydané v tlačových lístoch po 35 známok v náklade 1,2 milióna (50 a 60gr) a 700 tisíc kusov.(80gr a 1,10 Zl).

-vkn-

200. VÝROČIE VZNIKU DABROWSKÉHO MAZURKY

Poľská poštová správa k 200. výročiu vzniku Dabrowského mazurky, ktorá je poľskou národnou hymnou, vydala príležitostnú poštovú známku (50gr) a česlovaný hárček (1,10Zl). Na známke je zobrazená scéna príchodu generála J. H. Dabrowského a J. Wybického do Poznane v roku 1806. Na hárčku je portrét Jozefa Wybického, autora textu Dabrowského mazurky a faksimile jeho rukopisu.

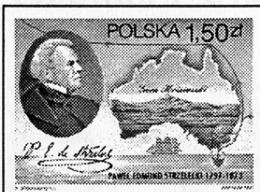

Autorom výtvarných návrhov emisie je M. Jedryšík. Známka 50gr bola vytlačená v tlačových lístoch po 50 ks známok v náklade 700 tisíc kusov. Hárček 1,10 Zl (česlovaný) bolo vydaných 400 tisíc kusov. Emisia bola vydaná 18. júla 1997.

-vkn-

200. VÝROČIE NARODENIA P.E STRZELECKÉHO

Známku v nominálnej hodnote 1,50 Zl vydala Poľská poštová správa dňa 20.8.1997 pri príležitosti 200. výročia narodenia významného vedca a cestovateľa Pawla Edmunda Strzeleckého (1797-1873). Na svojich expedíciach na mnohých kontinentoch sa venoval výskumom v geológii, geografii, etnografii, meteorológii, oceanografii a ďalších vedných odbozech.

Na známke, ktorú navrhol A. Jeziorkowski, je zobrazený portrét P.E.Strzeleckého, symbolická mapa Austrálie s kres-

bou ním objavenej hory „Kościuszko“, trasa jeho plavby okolo Austrálie, plachetnica a faksimile podpisu. Na FDC je zobrazená mapa sveta s vyznačením výskumných ciest P.E.Strzeleckého v rokoch 1834-1843.

Známka bola vytlačená viacfarebným ofsetom v náklade 700 tisíc ks známok v tlačových lístoch po 20 známok.

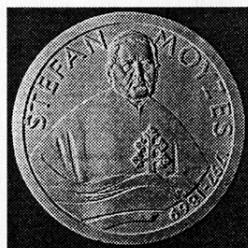
-vkn-

NOVÉ MINCE

SLOVENSKO

Dňa 22.7.1997 bol emisný deň 500 Sk striebornej mince Pieninský národný park.

Ďalšia 200 korunová minca sa očakáva začiatkom októbra. Bude venovaná 200. výročiu narodenia Štefana Moyzesa (1797-1869). Vítazný návrh akad. sochára P. Kovčovského prinášame na 3. strane obálky. Ďalšie dva nerealizované návrhy sú z dielne Š. Novotného

a ďalší z rúk víťaza

NOVÉ PEČIATKY

MARIANKA

Kongregácia bratov tešiteľov z Getseman (CCG) je správcom najstaršieho pútnického miesta na Slovensku MARIANKY (MARIA-TAL) už 70 rokov. K vzomienke na toto okrúhle výročie bude dňa 12. septembra na miestnej pošte používaná príležitostná poštová pečiatka s emblémom Kongregácie bratov Tešiteľov.

CCG - MARIANKA

V dňoch 27.9. - 5.10.1997 sa bude konať v priestoroch Slov. tech. múzea v Košiciach republiková filatelistická výstava Košice 97. V tom čase prebehne aj IV. valné zhromaždenie ZSF. Pri tejto príležitosti budú vydané dve PPP.

Súčasťou 67. ročníka MMM v Košiciach budú aj Majstrovstvá sveta v polmaratóne. Pri tejto príležitosti OV vydá PPP.

-VG-

50 ROKOV STM

Slovenské technické múzeum v Košiciach pri príležitosti jubilejných osláv 50. výročia založenia STM v Košiciach vydaľa prítač na poštové obálky v počte 150 ks vo farbe okrovnej. Pohľad na budovu múzea dopĺňuje text: 50 rokov Slovenského technického múzea v Košiciach a nad obrázkom číslica 50 STM a roky 1947 -97. Prítač je na podnikových obálkach s logom múzea a adresou vo farbe sivej. Súčasne bola vydaná aj PPP s dátumom 19.6.1997 kedy sa obálky razítkovali. Obálky s prítačou boli určené účastníkom osláv a to generálneho zasadnutia stredoeurópskej únie technických múzeí (MUT), konferencie k dejinám vedy, výroby a techniky na Slovensku a ďalším.

-VG-

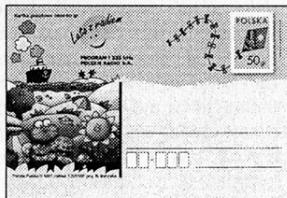
NOVÉ CELINY

NOVÉ POLSKÉ POŠTOVÉ LÍSTKY

Poľská pošta vydala tri nové poštové lístky s pôvodnou známkou.

Jeden z nich je venovaný 10. zjazdu Zväzu dobrovoľných požiarnikov. Na známke je averz a na lavej časti lístka reverz čestnej medaile Bolesława Chomicza (1878-1959), prvého predsedu Zväzu. Lístok navrhlo R. A. Nowakowsky a vyšiel v náklade 100 tisíc exemplárov.

Druhý lístok propaguje Poľskie radio S.A. a s týmto námetom už boli vydané lístky v predchádzajúcich rokoch pod názvom „Leto s rádiom“.

Tohtoročný lístok navrhla B. Batorská s veselo ladenými obrázkami šarkana (na známke), morským pobrežím s lodou a ostrovom v pozadí, v popredí s plážou, jazierkom, slnečnicou, hríbom a žabákom s rádiopríjmačom. Lístok bol vydaný v náklade 1,2 miliónov kusov.

Tretí lístok je venovaný vynálezcomi tlačiarenského stroja Johannesovi Gutenbergovi. Na známke je Gutenbergov portrét, na lavej časti lístka je zobrazený jeho rodový erb. Autorom výtvarného návrhu lístka je A. Heidrich. Lístok bol vytlačený v náklade 100 tisíc kusov.

Nominálna hodnota všetkých troch lístkov je 50gr a ich predajná cena je 60gr.
(br. na 2. str. obálky)

-vkn-

OPRAVA:

V minulom dvojčísle v článku *Mince, štátovky a bankovky...* sme uverejnili na strane 31 v pravej polovici chybný údaj. V 13. a 14. riadku z hora majú byť letoopočty 1935-36. Za chybu sa čitateľom ospravedlňujeme a za upozornenie ďakujme pánovi A. Prakešovi z Bratislaví.

PRÍTLAČE

Sv. Vojtech +997-1997. Fy Neusohlum vydala prítláč na pošt. lístku (100 ks) a COB (80 ks) vo farbe fialovej.

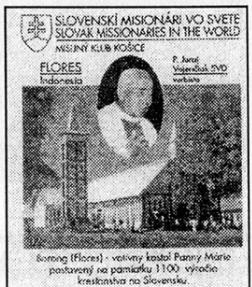
Námet tvorí drevoryt Sv. Vojtecha, nachádzajúci sa v ostrihomskom misáli z r. 1511. Prítláč bola vydaná 3.6.97 (denná pečiatka). V tento deň pápež Ján Pavol II. slúžil sv. omšu v Gnezdne v Poľsku pri príležitosti milénia smrti sv. Vojtecha.

Misijný klub Košice začal vydávať sériu prítláč s názvom Slovenskí misionári vo svete. Doteraz boli vydané tri:

6.6.97 - P. Viktor Števko, SVD č. 01 (200 obálok a 100 pošt. líst. vo farbe pávia modrá)

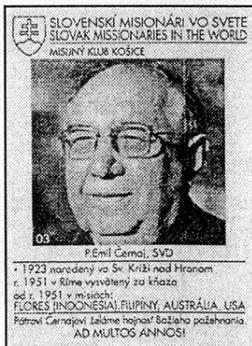

6.6.97 - P. Juraj Vojenčiak, SVD č.02 - tie isté počty, farba gašta novohnedá

20.8.97 - P. Emil Černaj, SVD č. 03 - tie isté počty, farba modrá

Vo vydávaní sa bude počraňovať. Materiály slúžia misijnému klubu v poštovom styku s misionárimi a ostatnými misijnými pracovníkmi doma i v svete.

-VG-

INFORMÁCIE, ZVESTI

BOJNICKÝ OLTÁR

Dňa 15. októbra 1997 vydá Slovenská pošta v rámci umenia poštových známok Bojnicky oltár v nominálnej hodnote 10 Sk. Pri tejto príležitosti Slovenské národné múzeum - Múzeum Bojnicy a Klub filatelistov 53-01 Prievidza uskutočnia inauguráciu tejto známky v deň vydania v Huňadyho sále Bojnického zámku s nasledovným programom:

13.00 Poštová prepážka, príležitosťný lístok, príležitosťná pečiatka, predaj poštových cenník, vrátane novej známky a FDC.

14.00 Kultúrny program a krst známky.

13.00 - 15.00 Autogramiáda autorov známok

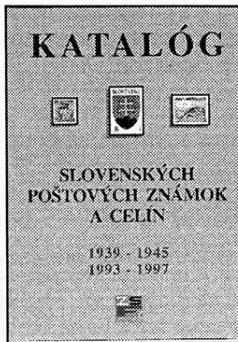
15.00 Prehliadka oltára
Všetci filatelisti a milovníci umenia sú na tejto slávostnej akcii vitaní.

Peter Školna

NOVÝ KATALÓG

Zväz slovenských filatelistov vydáva v týchto dňoch kataló-

g slovenských poštových známok a celín 1939-45 a 1993-97. Prílohou katalógu bude odťačok pôvodnej rytiny (čiernotlač) nektoréj z ocenených známok Slovenskej republiky.

Predpokladaná predajná cena katalógu s prílohou bude 240,- Sk (240,- Kč). ZSF poskytne pri odbere viacerých kusov tieto zlávav:

pri odbere 1-9 ks - bez zlávy, t.j. á 240,- Sk

pri odbere 10-25 ks zľava 10%, t.j. á 216,- Sk

pri odbere nad 25 ks zľava 20%, t.j. á 192,- Sk

Objednávky s priloženou kópiou dokladu o zaplatení adresujte:

Zväz slovenských filatelistov

Šafárikovo nám. 4

812 11 Bratislava

✉ 07/363645, fax.: 07/363634

Jednotlivý odber na adrese ALBUM, Lazaretská 11, 811 08 Bratislava

AUKCIE A BURZY

Prehľad o pravidelne konaných výmenných schôdzkach na Slovensku s uvedením zberateľského odboru, miesta a času ich konania (informácie uverej-

ňujeme **bezplatne** - využite ich na propagáciu Vašich podujatí!)

BRATISLAVA

□ FILATELIA, FILOKARTIA, TELEKARTY □ Kaviareň OLYMPIA, Kollárovo námestie □ Každú nedelu od 8 do 12 h

□ TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA □ ObkaS Bratislava 2, Vajnorská 21 □ Každú stredu od 16³⁰ do 19⁰⁰ (vchod z bočnej strany z Robotníckej ulice, 1. poschodie), klubovňa č. 6

BANSKÁ BYSTRICA

□ FILATELIA □ Budova Elektroprojektu □ Partizánska cesta □ Každú druhú a poslednú nedelu v mesiaci □ 9 - 11 hod.

KEŽMAROK

□ FILATELIA □ DOM DETÍ A MLÁDEŽE, Starý trh č. 25 □ Každú prvú nedelu v mesiaci od 10 h

KOŠICE

□ FILATELIA □ DOM ARMÁDY, Masarykova ulica □ Každú nedelu od 8 do 12 h

□ NUMIZMATIKA, NOTAFILIA □ VÝCHODOSLOVENSKÉ MÚZEUM, Hviezdoslavova 3 □ Každú nedelu od 14 do 17 hod.

LEVICE

□ FILATELIA □ CK JUNIOR, Sládkovičova ulica □ Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9³⁰ do 12 h

LUČENEC

□ NUMIZMATIKA □ Hotel Novohrad, Novohradská 27 □ Druhú a štvrtú nedelu od 9³⁰ do 12 hod.

MARTIN

□ FILATELIA □ Dom kultúry STROJÁR, námestie S.H.Vajanského □ Každý pon-

delok o 18. hodine

NITRA

FILATELIA, FILOKARTIA DOMINO, Štefánikova trieda Každú prvú nedelu v mesiaci od 8 do 12 h

NOVÉ ZNÁMKY

FILATELIA, NUMIZMATIKA Mestský úrad Knižnica Každú 2. a 4. nedelu v mesiaci od 9 do 12 h

PIEŠŤANY

FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA Centrum voľného času AHOJ, Teplická 83 (oproti Vojenskému kúpeľnému ústavu) Pre mládež i dospelých Každú nedelu od 8¹⁵ do 10³⁰ h

POPRAD

FILATELIA Hotel SATEL Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17 h

NUMIZMATIKA, FILATELIA Podtatranské múzeum Poprad Každú druhú nedelu v mesiaci od 9 do 12 h

PREŠOV

FILATELIA ČIERNY OROL (PKO), Hlavná ulica č. 50/a, 1. poschodie (miestnosť nad vchodom) Každú nedelu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10 do 12 h

PRIEVIDZA

FILATELIA Kaviareň hotela MAGURA Každú nedelu (okrem sviatkov) od 8 do 10³⁰ hod.

RUŽOMBEROK

FILATELIA Liptovské múzeum každý 2. a 4. štvrtok od 18 hod.

TRENČÍN

FILATELIA KULTÚRNE STREDISKO, Dlhé hony Kaž-

dú nedelu od 9 do 12 h

FILATELIA, NUMIZMATIKA DOM ARMÁDY Každú druhú sobotu v mesiaci od 7 do 12 hod.

TRNAVA

FILATELIA DOM KATO-LÍCKEJ JEDNOTY SLOVENSKA, Novosadská 4 Každý prvý utorok v mesiaci od 16 do 18 h

KALOKAGATIA Centrum voľného času, Strelecká 1 každý štvrtok, 16 - 18 hod. (TIRNAVIA)

Pozvanie na burzu do Zvolena.
Klub zberateľov vo Zvolene usporiadal dňa 27. septembra 1997 (sobota) burzu filatelistického, numizmatického, filokartistického a ďalšieho zberateľského materiálu.

Burza sa uskutoční v priestoroch WUSAM a.s., Buzulucká 3, Zvolen, od 8.00 do 12.00 hod.

Numizmatický krúžok v Poprade usporiadal výstavku motoristického zberateľského materiálu s burzou dňa 6.9.1997 od 8:00 do 14:00 hod., pri príležitosti 29. ročníka Rally Tatry v priestoroch hotela Satel.

Numizmatická aukcia v Banskej Bystrici

Pobočka Slovenskej Numizmatickej spoločnosti - Banská Bystrica pozýva členov SNS a ČNS

na 45. Schôdzku spojenú s aukciou numizmatického materiálu, ktorá sa uskutoční dňa 20. septembra 1997
v budove OKRESNEJ SPRÁVY TELEKOMUNIKÁCII, Horná 77 (oproti jedálnei SRDIEČKO).
Prehliadka aukčného materiálu je od 7.00 hod., začiatok aukcie je od 8.30 hod.

VELKÝ FILATELISTICKÝ DEŇ 14.09.1997 NA SLOVENSKO - RAKÚSKEJ HRANICI V BRUCK AN DER LEITHA OD 8:00 - 13:00 HOD. V STADTHALLE - LEITHAGÜRTEL, 2460 BRUCK AN DER LEITHA. VSTUP VOLNÝ.

Slovenský klub zberateľov autogramov, c/o -Stredisko kultúry -Vajnoršká 21, 831 03 Bratislava usporiadala dňa 29.11.1997 (sobota) od 10.00 - 12.00 hodiny autogramiádu cca 30 osobností z politiky, umenia a športu (napr. Ivana Christová, Vašáryová, Magálová, Studénková, Dočolomanský, Noga, Skrúcaný, Króner, Pántik, Dvorský, Habera, Ráž, Paštéková, Junasová, Nagy, Golonka, Pašek, Kolník, Luhový, Tittel, Pecko, Glonek atď.) Všetci záujemci o autogramy sú vítaní! Zároveň si dovolujeme oznámiť, že pred autogramiádom usporiadame od 9.00-10.00 hodiny výmennú burzu autogramov. Tak isto všetci, ktorí majú autogramy na predaj, sú vítaní!

BURZY V MNÍCHOVE

28.9.1997 - POHLADNICE, CELISTVOSTI

22.11.1997 - ZNÁMKY, TK A INÉ

23.11.1997 - POHLADNICE, CELISTVOSTI

Burzy sú v Kolpinghaus, Hanebergstrasse 8, od 9 do 16 hod. Objednávky stolov (35-40 DM): N. Heidl, Unterhachinger Str. 49, 817 37 München, Tel.: 089/6256782. Vstupné 6 DM.

**TEMAFILA a KF Žilina
pripravujú v roku 1997
nasledovné akcie:**

**21.9.1997 - celoštátna
výmenná schôdzka**

**16.11.1997 - celoštátna
výmenná schôdzka a
aukcia**

**KONTAKT: KAROL FRA-
NEK, RAJSKÁ CESTA 7,
010 01 ŽILINA.**

KF Ružomberok usporiadala 25.10.1997 veľkú burzu pri spomienke na udalosti v Černovej v Základnej škole Černová. Začiatok 8:00 hod. Autobusové spoje MHD zo žel. stan. Ružomberok. 3 mestnosti, bufet, autogramiáda, príťače, príležitostná pečiatka.

REPUBLIKOVÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA KOŠICE 97

V dňoch 27.9. až 5.10.1997 sa uskutoční Republiková filatelistická výstava Košice 97. Usporiadateľmi výstavy sú Zväz slovenských filatelistov a Slovenské technické múzeum Košice. Organizátormi sú Klub filatelistov 54 - 01 Košice, Klub filatelistov 54 - 30 Košice, Posádkový klub armády Košice a Miestny odbor Matice Slovenskej v Košiciach. Výstava bude v priestoroch Vsl. múzea v Košiciach. Blížšie informácie na plagátoch a letákoch. Všetci filatelisti a široká verejnosť sú týmto pozvaní a vítaní.

IV. VALNÉ ZHROMAŽDENIE ZSF

Valné zhromaždenie ZSF sa uskutoční dňa 27.9.1997 v priestoroch Inštitútu výchovy a vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach. Zúčastní sa ho 40 delegátov, po 10 z každého

regiónu a další hostia.

K obidvom akciám sa vydávajú príležitostné poštové pečiatky, výstavný katalóg, výstavná medaila, príťače atď.

Viliam Gaál

Od 17. - 26.10. bude v Moskve Svetová výstava MOSKVA 97. Buletin č. 3 prináša okrem príhovorov aj založenie medzinárodnej jury, zoznam exponátov v čestnej triede a článok Z. Mikulského o nezúbkovaných známkach Ruska z 19. storočia.

-ik-

HOBBY - STRETNUTIE

PRAVIDELNÉ HOBBY -
STRETNUTIA SA KONAJÚ V
KULTÚRNOM DOME KRAKO-
VANY, V TERMÍNOCH:
20.9., 25.10., 22.11., 20.12.
OD 7⁰⁰ DO 13⁰⁰ HOD.
INFORMÁCIE: ☎ 0838 / 798
490

AUKCIE

13.9.1997 Praha, Majer - Thraumb, ŌKD Vltavská
3.10.1997 Viedeň, J. Schlosser, Cafe Griensteidl, Michalerplatz 2
15.11.1997 Praha, PROFIL, ÚKDŽ

**STREDISKO KULTÚRY
BRATISLAVA - NOVÉ MES-
TO USPORIADA 13.9.1997
(SOBOTA)**
**OD 9-14 HOD MEDZINÁ-
RODNÉ VÝMENNÉ STRET-
NUTIE A BURZU ZBERA-
TEĽOV POHLADNÍC A TK.**

Stredisko Kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská 21 a Klub zberateľov odznakov pri AŠK Inter - Slovnaft Bratislava Vás pozývajú na burzu odznakov, medailí, mincí a vyznamenaní. V roku 1997 v nasledujúcich dňoch od 8 do 12 hod. 27.9.1997, 4.10.1997, 15.11.1997, 13.12.1997. SPOLOČENSKÁ SÁLA SK BRATISLAVA - NOVÉ MESTO, VAJNORSKÁ 21, BRATISLAVA.

AUKCIE VO SVETE

Uvádzame adresy nieko-
rých aukčných domov v za-
hraničí, združených v medziná-
rodnej asociácii.

BONHAMS
Montpelier Street
LONDON, SW1 1HH
ENGLAND
GREAT BRITAIN

BUTTERFIELD & BUTTERFIELD
220 San Bruno Avenue
SAN FRANCISCO, CA 94103
USA

DOROTHEUM
Dorotheergasse 17
A - 1010 WIEN
ÖSTERREICH

LAWSONS
212 Cumberland Street
SYDNEY
NSW 2000
AUSTRALIA

SWANN GALLERIES, INC.
104 East 25th Street
NEW YORK, NY 10010
USA

ADRESY ZBERATEĽOV TELEFÓNNYCH KARIET

FRANCÚZSKO

M. Souillard
1 Rue du 19 Mars
1962
Neuville les Dieppe
F-76370

HONG - KONG

Ms. Chui Kit Fung
725 Park Suet House
Choi Hung Estate
Kowloon

Yueng Kit Keung
90 Ko Shan road
4/F
Kowloon

Miss. W L Wong
Room 1224 Rose House
Ma Tau Wai Estate
Kowloon

NEMECKO

Mr. W. Grauf
Liebig st. 26
Heilbron
D-74074

ČO NOVÉHO POD POŁANOU

Klub Podpolianskych filatelistov v Detve pripravil v úzkej spolupráci s Mestskou knižnicou K. A. Medveckého sériu propagáčnych výstaviek. Prvou z nich bola výstava v rámci Mesiaca knihy (3. - 30.3.1997) pod názvom Knihy a knižnice na poštových známkach, bola to ukážka z rozsiahlej a zároveň zberky čestného člena klubu Dr. Severína Zrubca „Dnes sa točia rotačky...“, Deň zeme pripomenuli dva exponáty s tématikou ochrany prírody pod názvom „Poznaj a chráň“ (28.4. - 15.5.1997), ku ktorej materiál ochotne zapožičal p. P. Holba z Levíc. Vyvrcholením tejto činnosti bola v prvom polroku výstava „Krásy Slovenska na poštových známkach“ (28.6. - 18.7.1997), ku ktorej návštevníci zhliadli ukážky z tvorby poštových známkov a príležitostných pečiatok našich predných tvorcov ak. maliara M. Činovského a grafika a rytca F. Horniaka, ako aj miestneho dlhorocného spolupracovníka klubu Júlia Drába, ktorý vytvoril viacero návrhov na poštové pečiatky. Súčasne prebiehal aj III. ročník výstavy návrhov na poštové známky detí a mládeže. Obe tieto podujatia časovo zapadali do rámca tohtoročných

folklorých slávností pod Poľanou, takže ich mimo domáci prezrelo aj veľa zahraničných účastníkov a návštevníkov.

Význam tohto podujatia zvýraznila aj účasť vrchnej riaditeľky sekcie pošty MDPaT Ing. J. Brichtovej a dalších predstaviteľov poštového rezortu, okresných a mestských orgánov. Slovenská pošta, š.p. POFIS vydala k tejto príležitosti poštový lístok s prítlačou návrhu mladého autora A. Boroša zo ZUŠ B. Bystrica, ktorý bol vlni vyhodnotený na I. mieste vo svojej vekovej kategórii.

Na október sa pripravuje VI. zraz filatelistov a stretnutie numizmatikov, ktorého odborná časť bude venovaná modernej známkovej tvorbe a numizmatike škandinávskych krajín. Pred Vianocami je ešte plánovaná výstavka známkov a pohľadníc s vianočnou a novoročnou tématikou.

Z uvedeného krátkeho prehľadu vidno, že filateli pod Poľanou neplačú nad úpadkom filatelia na Slovensku, ani nežijú len spomienkami na to, čo bolo, ale práve naopak, snažia sa všetkými dostupnými prostriedkami povzbudiť filateliu v rámci svojich možností na potrebnú úroveň.

-šjp-

PRINZ

**Najširší sortiment
najprijateľnejšie ceny**

Hlavný dodávateľ ochranných fólií, zásobníkov a ďalších potrieb pre zberateľov známkov a mincí, pre pošty, filatelistické agentúry a vydávateľov.

**Vyše 25 rokov služby
svetovému obchodu**

Informácie: Firma ALBUM, Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07/367 411

FILATELISTICKÁ „KAČICA“

Významný ruský cestovateľ, zemepisec Nikolaj Michajlovič Przewalskij (1839-1888) je vyobrazený s koňmi na známkach ZSSR (Mi. 1090, 1091). Počas svojej veľkej cesty v r. 1870 - 1873 do Mongolska, Číny a Tibetu objavil v Džungarskej púšti divého koňa - kertaka, druh, o ktorom sa myslelo, že už vyhynul. V staršej dobe kamennej žil aj v Európe o čom svedčia nástenné kresby pravekého človeka v jaskyni Lascaux vo Francúzsku, ich ilustrácie sú na poštových známkach Francúzska (Mi. 1619) a Monaka (Mi. 988). Kôň bol vedecky pomenovaný podľa mena svojho objaviteľa - kôň Przewalského (*Equus przewalskii*). Pôvodná domovina tohto vzácneho koňa sa nachádza v odlahlých horách na hraniciach Číny a Mongolska (na známkach Mongolska Mi. 58, 149 a 155).

Koncom apríla 1972 štátnej maďarskej agentúry „Filatelia Hungarica“ oznámila, že v Mongolsku vydeje pamätný letecký hárček v nominálnej hodnote 4 tigríkov, ktorým si pripomienú objavenie koňa Przewalského pred 100 rokmi. Je všeobecne známe, že mongolské známky tlačí maďarská Štátна tlačiareň v Budapešti a Filatelia Hungarica prevzala rozširovanie a predaj mongolských známok v zahraničí. Hárček vyšiel 10.5.1972 (Mongolsko Mi. 693) v náklade 30 000 kusov.

Výrobcovia na tento hárček vymysleli osobitne „vtipný text“. Na spodnom okraji hárčeka je v nemčine vytlačený text „Mongolia 1972 West - Berlin ZOO“, na hornom okraji hárčeka je text pochopiteľne v mongolčine. Tento text má totiž osobitný význam, pretože vydávateľ v komunikácií, ktoré sprevádzal hárček, uviedol, že „Tento divý kôň sa v Európe úspešne chová jedine v západoberlínskej ZOO“. Západoberlínska poštová správa, polichoténá týmto vznešeným gestom, ešte v tom istom mesiaci z tejto príležitosti používala príležitostnú pečiatku

(1 Berlin 12: Mongolia 72 Zoolog. Garten Berlin Equus przewalskii 16.5.1972) s kresbou tohto koňa. V Záp. Berlínne zároveň vydali aj osobitnú obálku, na ľavej strane ktorej je zväčšená reprodukcia známky ZSSR (Mi. 2276) s obdobným textom ako je na hárčku.

Západonemeckí zoologovia neboli však nadšení zásluhou, ktorá sa prisudzovala ZOO v Záp. Berlínne. Správne poukazovali v časopise Das Tier na toto tvrdenie ako na „fantastický nezmysel“.

Podľa stavu v roku 1972 bolo na svete 182 koní Przewalského v 41 zoologických záhradách (napríklad podľa katalógu známok Michel: ČSR 1340, Belgicko 1243, Bulharsko 2952, Poľsko 2584, ZSSR 1090 - 91, 276 atd.). O záchrane tohto koňa, ktorý bol na vyhynutí, sa pričinili vedecké expedície a zoologické záhrady na Ukrajine, v Anglicku, ale hlavne v ČSR (ZOO Praha), ktorá viedla a vedie i plemennú knihu a bola najväčším dodávateľom týchto vzácných zvierat, odchovala najväčšie množstvo týchto koní. O tom, že pražská ZOO má na svete najúspešnejší chov týchto koní v zajatí nie je pochybnosť (azda okrem uvedených poštových správ).

Ako maďarská a mongolská poštová správa prišla k názoru, že západoberlínska ZOO je jediná, ktorá úspešne chová tohto koňa v zajatí v Európe, ako to potvrdili aj na spomínanom hárčku, zostáva záhadou.

-joje-

ZAČÍNA KALENDÁROVÝ BOOM?

Podľa mojich informácií Topoľčany boli prvé. V čom? No predsa vo vydaní stolového kalendára s historickými pohľadnicami „Topoľčany na pohľadniciach z obdobia Rakúsko-Uhorskej monarchie“. Tak sa volá 52 stránkový stolový kalendár na rok 1997. Je zo zbierky Mgr. Ivana Mallu. Než bude uverejnený tento článok, bude na svete obdobný kalendár s pohľadnicami Piešťan, na rok 1998, zo zbierky AU. A ak sú moje informácie naozaj presné, pre rok 1998 vyjde ďalší diel Topoľčian a intenzívne sa pripravujú kalendáre Trečna, Nitry, Hlohovca a pravdepodobne aj ďalšie. Reč bola ajo o plnofarebných 12 listových nástenných kalendároch. To sú zatiaľ iba úvahy vydavatela.

Taký 52 stránkový kalendár s plnofarebnou titulnou stranou, ak sa vydá v dvoch časových úsekokoch, je to spolu 106 pohľadníc. Umožní nám nazrieť do tej - ktorej zbierky. Je to vlastne „výber zo zbierky autora“. Môže poslúžiť aj ako inšpirácia, či katalóg pre ďalších zberateľov. A stovkám ľudí slúži ako funkčný stolový kalendár, akých je každoročne treba vela pre úrady a inštitúcie, firmy, spoločnosti, predajne a bohvieckde ďalej.

Ved kalendárov s hubami, receptami, rytiami a so všetkým možným bolo už vydaných veľa. Ale takýchto, z histórie „nášho“ mesta? Poteší domorodcov, ale tiežobre

reprezentuje ako darček pre partnerov či priateľov.

A teraz jedna rada pre majiteľov zbierok. Ak dáte svoju zbierku, resp. výber z nej, k dispozícii na publikovanie, majte na myslí, že je to Váš duševný majetok, na ktorý sa vzťahujú autorské práva. A tie treba zakotvíť do zmluvy s vydavateľom. Tým však môže byť aj sám zberateľ, ak má dosť času a gúraže formou akvizícií získať dostatok objednávok na kalendár.

Neviem, či moja vízia neklame? Vidím pred predajhou ALBUM stát zberateľov kalendárov s historickými pohľadnicami všetkých našich miest a mestiečiek.

Poteším aj tajnostkárov: To, čo je písané na zadných stranach Vašich pohľadníc, to viete iba Vy. A sú to často zaujímavé a pikantré vecičky!

Apropo! Nemáte náhodou nejakú voľnú pohľadnicu Veľkých Ripňan?

Alexander Urminsky

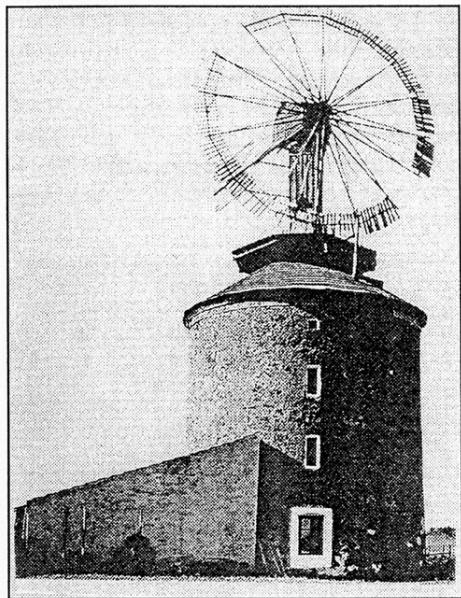
NÁMETOVÉ ZBIERANIE POHĽADNÍC

Tak ako známky a mince, možno zbierať aj pohľadnice podľa námetu. Nie je to nič objavné. Vela by o tom mohli povedať majitelia námetových zbierok pohľadníc s militáriami, krojmi, dopravnými prostriedkami, športovými námetmi, alebo napr. žartovými pohľadnicami. Přesom o tom najmä preto, lebo v súčasnosti je to jeden z mála zberateľských odborov s progresívnym trendom. Skrátka má sezónu.

Z pohľadníc ma okrem iných námetov zaujali mlyny. Ved každý máme svoje spády. Nie každý však je ochotný ísť s nimi na trh verejnosti. Niekoľko „pututme“ stále po niečom snorí a za živý svet nepovie po čom. Teda ja zbieram aj mlyny.

Mletie obilia, mlynárstvo je také staré ako stará je kultúra ľudstva. Vela je o tom písané v historických, vedeckých, ale aj od-

borných a popularizačných, či encyklopédických publikáciách.

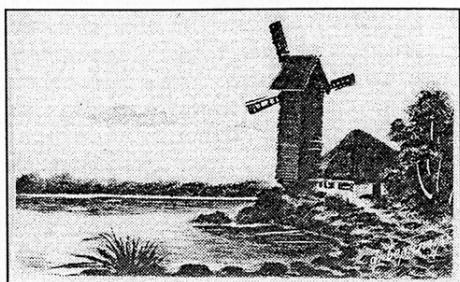
obr. 1

V ostatných dvoch storočiach, v XIX. storočí a v prvých desaťročiach XX. storočia boli mlyny, najmä na vidieku, symbolom technického pokroku. Ved niekde boli dlho jedinou strojnosťou výrobou v obci. Špecifíkom mlynov bola pomerne veľká spotreba energie, potrebnej na drvenie zrna, a následné vysievanie jednotlivých frakcií múk. Preto sa vždy s mlynom snúbi zdroj energie.

Po stáročia tu boli prírodné sily vody a vetra, ktoré vystriedali silu ľudí a zvierat. Neskôr to bola para, niekde aj drevný plyn, či spalovacie motory. Definitívne sa však presadila elektrická energia. Niekedy aj zbytočne, ved bystrej vody bolo aj u nás vždy dosť.

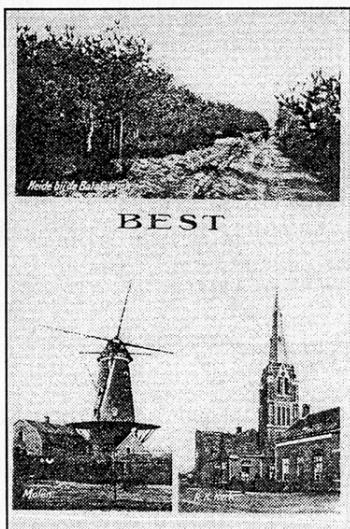
Veterný mlyn v činnosti sa na Slovensku nezachoval. Na pohľadnici č. 1 z roku 1937 je veterný mlyn v Ruprechtovе, postavený v roku 1873 (okres Vyškov, ČR). Jeho zvláštnosťou je netypická veterálna ružica. Pozostáva z množstva malých lopatiek a je umiestnená nad stavbou mlyna. Na pohľadnici č. 2

je veterný mlyn na Jeniseji pri Krasnojarsku, postavený krátko po roku 1900. Samotná stavba s veternou ružicou, všetko z dreva, je len zdrojom a prenosom energie. Mletie prebieha v príhlahom murovanom objekte.

obr. 2

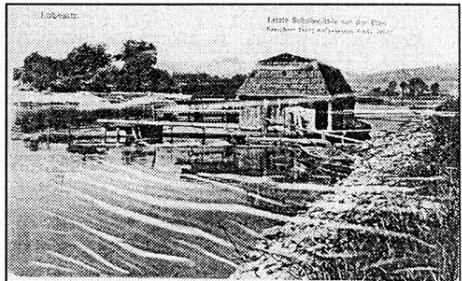
Krajina tulipánov a veterálnych mlynov, Holandsko, veľmi intenzívne využíva energiu vetra. Na okienkovej pohľadnici č. 3 je veterný mlyn s otočnou kupolou. Stroje na mletie sú zabudované priamo vo vežovitej stavbe.

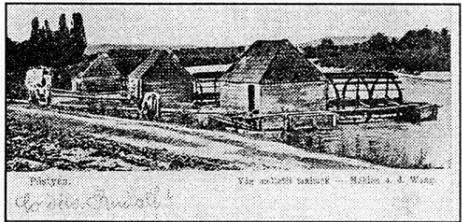
obr. 3

Energia vody bola prenášaná prostredníctvom vodných kolies alebo turbín. Kolesá na spodnú vodu využívali najmä splavové mly-

ny. Mali široké vodné kolesá, povooháňané pomalým, ale silným tokom riek. Na pohľadnici č. 4 vidíme taký mlyn v Lovosiciach. Na Slovensku najmä na Váhu, boli celé batérie splavových mlynov, napr. pri Piešťanoch (pohl. č. 5), v Hlohovci a Šoporni. Nevýhodou týchto mlynov bola tažká doprava meliva do mlyna a zomletej múky z mlyna. Z pohľadníc vidíme, že na túto prepravu slúžili bud lávky alebo lodky. Veľká voda často tieto mlyny porušila, či zničila. Na potokoch s vyšším spádom boli mlyny postavené na brehu a mávali úzke koleso na spodnú vodu. Takýto mlyn je na pohľadnici č. 6 na potoku Rudava v Hochštette, teraz Vysokej pri Morave, v dobe okolo roku 1915.

obr. 4

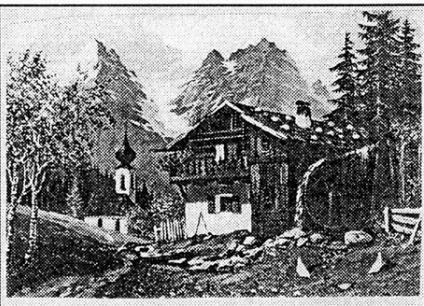
obe. 5

Kolesá na vrchnú vodu sa používali v horských a podhorských oblastiach. Voda z potoka sa obyčajne odrazila do umelého náhonu s prepadom. Náhon sa budoval tak, aby po trase jeho spád bol čo najnižší a pri mlyne čo najvyšší. Tým sa pri malom množstve vody dosiahol čo najväčší výkon. Takýto mlyn vidíme na umeleckej pohľadnici č. 7. Mlyny na pohon turbínami tiež zvyčajne

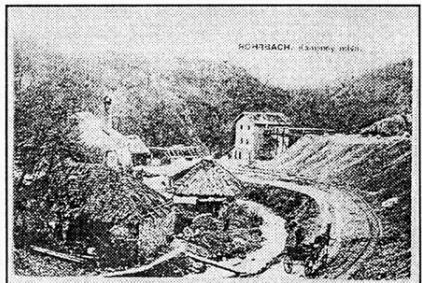
potrebovali vybudovať umelý náhon, keď bol malý tok a dostatočný spád. Tam sa potom uplatnila Peltonova či Francisova turbína. Takýto mlyn je na pohľadnici č. 8 v Rohrbachu (dnes Rohožník) na Záhorí. Mlela sa v ňom ešte na kameňoch. Mlyny Pila na pohľadnici č. 9 a Juhászov mlyn v Ulyaku pri Trebišove (pohľadnica č. 10) mali Kaplavove turbíny. Teda viac vody a menší spád. Obyčajne boli na dolných tokoch riek v rovinatom teréne.

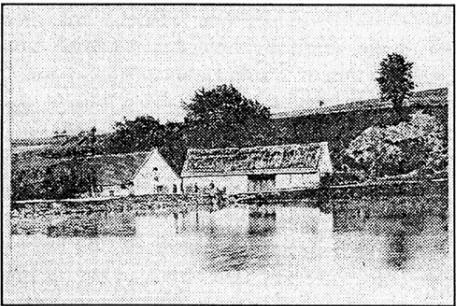
obr. 6

obr. 7

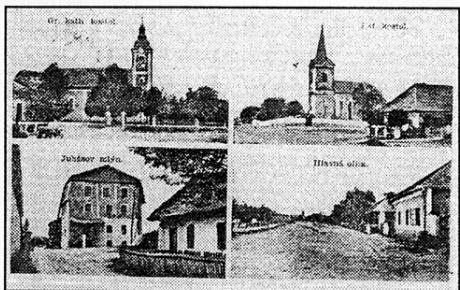

obr. 8

obr. 9

Na mlyny sa môžeme pozerať aj z iných hľadísk. Môžeme ich deliť napr. podľa základných technologických hľadísk ako mlyny kamenné, umelé, valcové. Alebo podľa ich funkcie v spoločenskej deľbe práce na rolnicke, námedzne a obchodné. Ale aj iné kritériá možno uplatniť.

obr. 10

Mlynárstvo je kus našej histórie. Ked sa s problematikou zoznámite trochu bližšie, všade kde prídate, v každej obci, meste, nájdete mlyn alebo stopy po ňom. Ba časom, ked sa pozriete po konfigurácii terénu v obci, sami zistíte, kde by mlyn mohol byť, alebo kde stál. Vela Vám napovedia napr. názvy ulíc „Mlynská, Za mlynom, Mlynský náhon, Splav“ a pod. Velič často nájdete v dedine mlyn podľa transformátora. Mlynár bud elektrinu pre obec vyrábal, alebo bol prvý a najväčší odberateľ.

Tieto posledné riadky neprišem preto, aby som Vás získal na zbieranie pohľadníc s mlynskou tématikou. Chcem len poukázať na to, že každý námet, ktorý si vyberiete a

Vás zaujme, prehíbi Vaše vedomosti z danej oblasti. Štúdium témy pred Vás otvorí nečakané široké pole poznania a zážitkov.

Vela šťastia Vám želám, námetoví zberatelia pohľadníc, pri vlastnej voľbe témy. A niekedy zase dovidenia (či do „čítania“?)! A napíšte tiež, aká téma vám učarila!

Alexander Urminský

AKADEMICKÝ MALIAR JOZEF BALÁŽ - 40 ROKOV ZNÁMKOVEJ TVORBЫ.

Niektoři umelci sa takmer výlučne venujú tvorbe poštových známok, ako jednej z oblastí užitej grafiky. Ani ak. maliar, grafik a ilustrátor Jozef Baláž - prednostne sústredený na grafickú a ilustrátorskú činnosť - nemohol odolať zvodom známkovej tvorby.

V týchto dňoch si naša umelecká, poštová a filatelistická verejnosť pripomína významné pracovné jubileum tohto známeho umelca - 40 rokov od jeho vstupu do oblasti poštovej známkovej grafiky. Debutoval emisiou známok "Tatranský národ - park" (POFIS. č. 954 - 958), ktorá bola vydaná 28. augusta 1957. Navrhol 3 známky - kamzíka horského, medveda brtníka a tatranskú krajinku, Bielovodskú dolinu s vrcholom Mlynár. V tejto sérii zaujal predovšetkým medved, ktorí akoby vykračoval zo známky. Prevládol názor, že vie úspešne spracovať prírodné motívy, faunu. Toto hodnotenie pretrvalo až do roku 1983, kedy vytvoril zatial poslednú emisiu známok k ochrane prírody.

J. Baláža (1923) nie je treba našej verejnosti osobitne predstavovať. Hovorí za neho rozsiahla a mnohotvárná grafická a ilustrátorská tvorba. S jeho ilustráciami a kresbami sa stretávame v časopisoch a knihách, ale aj na poštových známka-

ch. Všimneme si aspoň základné životné medzínky, ktoré významne ovplyvnili jeho umelecké smerovanie vôbec a známkové osobitne.

Vyrastal na západnom Slovensku. Narodil sa v Hlohovci v železničiarskej rodine, vyrastal v Pezinku, ktorému zostal - ajkeď už roky žije a tvorí v Bratislave - verný dodnes. V mladosti si oblúbil prírodu, ktorá ho priviedla medzi skautov. Páčilo sa mu zememeráctvo a rám kresli. Prítahovala ho ľudová tvorba, keramické dielne v susednej Modre a zvyky vinárskeho kraja. To všetko podnecovalo jeho umelecké predstavy a formovalo jeho záujem byť profesionálnym maliarom. Po uskutočnení základnej školy ho priaznivé okolnosti priviedli do litografickej dielne Slovenskej grafie v Bratislave. Tu si osvojil rozličné pracovné postupy návrhovej a reprodukčnej techniky, oboznámil sa so všetkými činnosťami, ktoré sa pri litografii a hĺbkotlači používajú. V tlačiarskej činnosti nachádzal uspokojenie svojho umeleckého záujmu. Všetko, čo sa tu naučil, sa mu neskôr zišlo v jeho umeleckej tvorbe, najmä však pri poštových známkach.

Po vyučení nastupuje vojenskú základnú službu. Doba ho vtahuje do národného povstania. Táto životná etapa mu priniesla hlboké ľudské poučenia, sformovala jeho občianske a umelecké postoje, čo poznamenalo natrvalo celú jeho umeleckú tvorbu. Na prelome 40. a 50. tych rokov sa vzdeláva na oddelení kresby a maľby bratislavskej VŠT,

potom na novovzniknutej VŠVU a nakoniec absolvoje študijný pobyt na Akademii výtvarných umení v Sofii. Jeho umelecký vývoj natrvalo ovplyvnilo umelecké a ľudské poslanie K. Sokola a bulharský výtvarník prof. I. Beškov. V tom období ešte nepatrial medzi výtvarníkov - vrstovníkov, ktorí už majú za sebou veľké umelecké úspechy. Zato dokonale ovláda litografickú profesiu, má mimoriadne polygrafické skúsenosti a prax vo výtvarnej redakcii časopisu. Pracuje v oblasti knižnej ilustrácie, voľnej grafiky a neskôr i v známkovej tvorbe, ktorej zostal verný až do súčasnosti.

Umelec sa postupne vymaňoval z opisných výtvarných postupov a rozvíjal vlastný grafický prejav, ktorý sa vyvinul monumentalistickým smerom. Tvar bol výraznejší, kompozícia zreteľnejšia, doplnená expresívnym koloritom a zjemnovaním kresebnej štruktúry.

40 ročnú známkovú tvorbu J. Baláža môžeme z hľadiska štátoprávneho usporiadania rozdeliť do dvoch základných, kvalitatívne odlišných etáp.

Prvá etapa: Obdobie spoločného štátu 1957-1992 bolo pre umelca obdobím kedy vstúpil do známkovej tvorby bez väčších skúseností z tejto oblasti. Vedúce postavenie k nej mali poprední a osvedčení českí výtvarníci - C. Bouda, F. Hudeček, J. Lukavský,

J. Liesler, K. Svolinský, M. Šabinský, J. Švengsbír a ďalší - ktorí mali dlhoročné skúsenosti zo známkovej grafiky. Obstatí v tejto výtvarnej "konkurencii" a udržať sa v nej prakticky po celý čas spoločného štátu, bol nesporný umelecký i spoločenský úspech takmer 35 ročného autora. Úzka spolupráca a osobné priateľské vzťahy s českými výtvarníkmi umožnila v krátkom čase prekonať počiatčné menšie skúsenosti a zdokonalila sa v známkovej špecializácii. Aktívne pracoval v poradnej komisii čs. známky federálneho ministerstva spojov.

S príchodom nových slovenských výtvarníkov a s narastajúcim vekom postupne klesal podiel J. Baláža na čs. známkovej tvorbe. Jeho najprodukívnejšie tvorivé roky boli 60. a 70., kedy vytvoril takmer 2 tretiny svojich známok. V osemdesiatych rokoch, až do rozpadu spoločného štátu sa podieľal na 22 známkach.

40 ročná známková tvorba J. Baláža je početne obsiahla a námetovo bohatá. Dnes už predstavuje takmer 140 poštových známok (z toho býv. československo 121 a SR 18), väčší počet kresbových častí na celiach a desiatky na priležitostných pečiatkach s rozličnými námetmi.

Dominatné postavenie majú poštové známky s prírodnými námetmi. Zo známok zobrazujúcich faunu zaujmú emisie Tatranský národný park (1957 a 59), Slovenský raj (1963), Horské vtáctvo (1965), Lovná zver (1966), Zver slovenských prírodných rezervácií (1967), Svetová polovnícka výstava (1969), Polovnícke psy (1973), Čs. safari (1976), námetový rad uzatvára emisia Ochrana prírody (1983).

Druhú významnú skupinu jeho známkovej tvorby tvoria námety z kultúry. Zaujímavé sú emisie Archeologické objavy na Morave a na Slovensku (1969), Slovenské ľudové drotiarske remeslo a umenie (1972), Hudobné nástroje (1974) a Slovenská keramika (1978).

Tretiu skupinu známok tvoria portréty významných osobností. Osobitne zaujmú prvé známkové portréty autora, na ktorých si overil výtvarné možnosti a svoje schopnosti.

Známku M.R.Štefánika (1969) navrhol po viac ako troch desiatkach rokov od prvého vydania jeho portrétu. Vytvoril dvojportrét, kde zobrazil Štefánika ako vedca a vojaka, generála francúzskej armády. Táto známka však vyvolala polemiku, bola verejnou aj odborníkmi rozdielne hodnotená. Medznikom v známkovej portrétnej tvorbe je osobitné riešenie známky akademika F. Lexu (1976). Na jej farebnom pozadí, ktoré naznačuje bádateľskú oblasť, v ktorej vedec pracoval (egyptológia) portrét zaberá výraznú plochu reliéfne vysunutú do popredia.

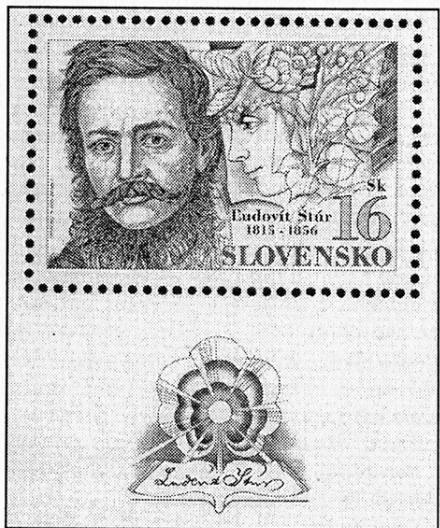
Výtvarne vydarené boli aj portréty J. Švermu, J. Hronca a M. Schneidera - Trnavského (1981). V tom roku úspešne vyriešil aj portrét prvého kozmonauta J. A. Gagarina, jeho hlavu v dvojexpozícii so štylizovanou helmom kozmického skafandra. Kvalitu portrétu J. Dimitrova znížil malý formát známky (1982). Výtvarne a rytecky výborne riešenou známkou je portrét A. Hlinku (1991). Vypracovanie jeho návrhu bolo veľmi náročné, od posledného známkového portrétu uplynulo viac ako polstoročie. Známka vyniká krásou jednofarebnej ocelorytiny, ktorú vytvoril M. Činovský. Je to prvá poštová známka, ktorou začala ich spoločná spolupráca.

Tento námetový rad uzatvárajú portréty A. Bernoláka a J. Fándlyho, zakladateľov Slovenského učeného tovarišstva.

Osobitnú skupinu tvoria známky k SNP, ktorého sa umelec osobne zúčasnil.

Osobitne si všimneme emisie známok k 30. výročiu zničenia českých a slovenských obcí za fašistickej okupácie (1975), ktoré súvisia s vlastnou tvorbou autora. Upozorňujú na seba nie len zvláštnym formátom, ale aj neobyčajnou vypovedacou hodnotou. Predstavujú výrazné spojenie ľudských postáv s písmom a symbolickými detailami. Humanistická myšlienka - tvoriaca jadro Balážovho grafického diela - dostala zásluhou týchto známok osobitnú podobu. Na prvej známke je obraz muža, ktorý usiluje chrániť rodinu pred nepriateľskými zbraňami. Rozopäté ruky sú výrečným gestom, na tvári muža nie je utrpenie, ale odsúdenie. Vpisys s menami zničených obcí na každej z

týchto troch známok dôsledne sledujú zobrazenú kompozíciu. Na druhej známke je skupina štyroch žien s dieťaťom na pozadí symbolického zobrazenia ohňa. Každá zo ženských tvári naznačuje iný vek, má odlišný výraz, ktorý však vždy vyjadruje ľudský postoj. Tretia známka vzdáva hold obetiam represií. Päť hláv mladých ľudí, akoby vyrástlo z kompozície bielych a červených ruží, otvorená ruka symbolizuje minulú obeť a hrdinstvo a zároveň ich obete pripomína dnešku.

Do pozornosti dávam aj známku s Balážovou litografiou "Pre štastie", ktorá vyšla v emisií Česká a Slovenská grafika (1973) k jeho päťdesiatinám, ako pocta k jeho výtvarnému dielu.

Známok s filatelistickým a poštovým námetom treba vyzdvihnuť originálne riešenie dvoch známok k Celoštátej výstave poštových známok Bratislava (1960), ktoré v známkovom obraze mali vkomponovanú známku Bratislava (POFIS č. 313). Z poštových motívov to bola výtvarne zaujímavo riešená známka v hárčekovej úprave s doplnkovými kresbami k 110. výročiu UPU (1984). Ojedinelé boli známky s technickými námetmi (Ústredná telekomunikačná

budova v Bratislave, 1984), budova býv. RVHP v Moskve (1979) a Dunaj - rieka mierejvej spolupráce v Európe (1982), športovým (ME v stolnom tenise, 1976) a II. spartakiáda spriateľených armád (1962) i deťskými námetmi (10. výročie PO, 1959).

Umeleckú úroveň a úspešnosť známok navrhnutých J. Balážom nesporne pozitívne ovplyvnila jeho spolupráca s českými rytčami. Mal šťastie, že mohol spolupracovať s takmi skvelými rytčami akými boli J. Herčík, J. Schmidt, R. Mráček, L. Jirka, M. Onďráček, ktorí vyryli podstatnú časť jeho návrhov. Spolupracoval aj s J. Goldschmidom, B. Housom, B. Roulem, J. Švengsbírom a V. Fajtom. Ku konečnému úspechu jeho známok prispela kvalitná oceľotlač v kombinácii s kvalitnou hĺbkotlačou. Len jedna emisia známok (1966) bola vytlačená ofsetom.

Druhou, kvalitatívne novou etapou v známkovej tvorbe J. Baláža bolo osamostatnenie Slovenskej republiky. Slovenský výtvarníci a rytci dostali predtým nevidanú možnosť popasovať sa so známkovou tvorbou. Pred takmer 70 - níkom Balážom vystali dve aktuálne úlohy. Prvou bolo využiť svoje odborné vedomosti a dlhoročné grafické skúsenosti na vytvorenie koncepcie slovenskej známkovej tvorby a pomôcť pri výbere a príprave nových výtvarníkov pre túto špecializovanú oblast. Túto úlohu aktívne plní v odborných komisiách - návrhovej a realizačnej - vydavateľa poštových známok MDPT SR. Druhou je vlastná aktívna tvorba nových slovenských poštových známok. Na sklonku roku 1992 kedy už bol zrejmý rozpad spoločného štátu spolu s M. Činovským a F. Horníkom inicioval prípravu prej emisie slovenských poštových známok a osobne sa na nej podieľal. Vypracoval výtvarný návrh symbolickej kresby hárčeka a príležitostnej pečiatky na FDC prej známky Slovenský štátny znak (1993) v ostatnom päťročí 1993-1997 vytvoril výtvarné návrhy na 18 slovenských poštových známok. V nadväznosti na známkovú tvorbu v Česko-slovensku nadálej venuje pozornosť portrétom vynikajúcich osobností. Pripravil výt-

varné návrhy na známky J. L. Bellu, A. Dubčeka, J. Kollára. Autor predložil tradične dobré vyvážené kresby portrétov W. Kempeleňa, generálov R. Viesta a J. Goliana a S. Hurbana Vajanského. Menej zdaril sa javia portréty pápeža Jána Pavla II. a J. L. Holubyho.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje portrét L. Štúra v hárčekovej úprave. Je ďalšou najkrajšou známkou roka a bol ocenený aj v medzinárodnej odbornej súťaži Grand Prix WIPA, kde získal vynikajúce tretie miesto. J. Baláz pri tvorbe tejto známky javil vysoké majstrovstvo a preukázal svoj výtvarný cit pre diela tohto druhu. V známkovom obraze vytvára pozoruhodnú rovnováhu protirečení: na jednej strane realisticky poňatý portrét L. Štúra zdôraznený jednofarebným podfarbením a na druhej strane jemná farebná alegória národa, vedy a osvetenstva v nežnom dievčenskom profile. Precízna rytiecká práca M. Činovského dovršuje toto krásne a úspešné dielo mladej slovenskej známkovej tvorby.

Zaujme aj striedma kompozícia portrétu pápeža Jána Pavla II. na veľkom štvorcovom formáte. Výraz pápežovej tváre však je menej realistický a známka farebne pôsobí fádne. Zdarilejší však je portrét mladého skauta pri slávnostnom slube. Vydanou známkou je portrét I. Textorisovej, ktorá bola vyhlásená za najkrajšiu slovenskú známku roka. Jej úspešnosť znásobuje úprava známok, ktoré sú vytlačené na tlačovom liste v šachovnicovom usporiadaní, ako aj kvalitná rytiecká práca M. Činovského.

Medzi najúspešnejšie doteraz vydané emisie k výročiam SNP patria Balážove známky vydané k 50. výročiu SNP. Nielen portréty povstaleckých generálov ale aj alegória pamätníka francúzskych partizánov pod Strečnom prispieva k dobrému dojmu z tejto emisie. K historickým námetom patrí aj známka Černová 1907 (1997), ktorá tesne nadvázuje na portrét A. Hlinku (1991), s ktorým je táto udalosť spätá.

Ojedinelým námetom v doterajšej Balážovej známkovej tvorbe je známka Vodné dielo Gabčíkovo (1993), ktoré pripomína

súvislosť s jeho známkami Dunaj rieka mierovej spolupráce v Európe (1982). Potvrdzuje jeho schopnosť vysporiadať sa aj s takýmto stavebnotechnickým námetom.

Velkolepá a v mnohom smere novátorská známková tvorba J. Baláža by si žiadala za podporu vydavateľstva poštových známk MDPT a MK a jeho fondu Pro Slovakia, Ústredia SP. š.p., i ZSF - publikáciu ktorú by podala súhrnný pohľad na jeho známkovú tvorbu. Prvé pokusy v tomto smere už sú k dispozícii: Monografie slovenských tvorcov poštových známk, rytcov M. Činovského a F. Horniaka. Zamyslenie nad Balážovým známkovým grafickým dielom výstupuje do týchto perspektív, majster si takúto monografiu zaslúži.

Jozef Soukup

NEŠŤASTNÝ OSUD TROJ- A DVADSAŤPÄTHALIERNIKOV ALEBO MALÉ ZAMYSLENIE NAD HODNOTOVOU SÚSTAVOU PLATIDIEL.

Pri menovej reforme 31. mája 1953 sa u nás dostali do obehu mince v nominálnych hodnotách 3 a 25 halierov a papierové peniaze v hodnotách 3 a 25 korún. Na naše zvyklosť to boli denominácie dosť nezvyčajné. "Trojkový" nominál si nepamäta ani najstaršia vtedy žijúca generácia. "Dvadsaťpäťková" denominácia - dvadsaťpäťkorunačka obiehala len štyri mesiace od novembra 1918 do začiatku marca 1919. Ako epizodu si ju teda pamäta len staršia polovica populácie. V roku 1933 sa do obehu dostali súčasne 25-halierníky (ktoré sa nevžili), ale len ako doplnok sústavy minc typickej pre desatinné sústavy hodnôt platidiel.

Na naše pomery nezvyčajnú hodnotovú sústavu platidiel presadiť v spolupráci so sovietskymi poradcami, ktorí stáli v pozadí menovej reformy, jej hlavný československý protagonist - vtedajší minister financií J. Kabeš. Posudzovať podiel zodpovednosti

sovietských poradcov a ich domáčich pomocníkov je podľa známych prameňov tažké. Isté však je, že myšlienka zavedenia u nás neobvyklých denominácií nebola J. Kabešovi cudzia. Dokonca ešte v čase, keď sa síce o menovej reforme šúškalo, ale v skutočnosti o nej nikto zo zodpovedných ani neuvažoval, sa minister Kabeš vážne zaoberal myšlienou zaviesť tridsathalierniky. Uskutočniť tento experiment sa mu však nedopadilo. Jeho nekritický obdĺžnik ku všetkému sovietskemu však našiel uplatnenie pri prípravách menovej reformy a zásadným spôsobom koncepcne ovplyvnil niektoré vlastnosti nových československých platidiel. Preto asi nebude ďaleko od pravdy hypotéza, že miera zodpovednosti súdruha ministra a sovietskych poradcov za hodnotovú sústavu "menovoreformových" platidiel bude približne rovnaká.

"Výhody" novej hodnotovej sústavy platidiel sa prejavili okamžite. Už krátke čas po menovej reforme nájdeme v Hlase banky články, ktoré nabádali bankových pracovníkov, aby dbali na dostatočné dotovanie pokladnič troj- a dvadsatpäťhalierníkmi a troj- a dvadsatpäťkorunáčkami. Naopak výslovne upozorňovali, že spotreba desathalierníkov, desať- a stokorunáčok je nadmerná, ba že ich nedostatku treba čeliť zvýšeným vydávaním uvedených denominácií. Kedže išlo zrejme o chronický jav, a výzvy v podnikovom časopise SBČS nepomáhali, muselo sa používanie nezvyčajných denominácií platidiel presadzovať nariadením vo vnútorných bankových smerniciach.

Verejná kritika podstaty toho javu však bola nemožná. Zvyšovanie hospodárskych čísel v polovici 60. rokov sice z obehu vy-

radilo trojhalierniky, ale dvadsatpäťhalierníky, trojkorunáčky a dvadsatpäťkorunáčky vesele obiehali ďalej a vydanie trojkorunových mincí v roku 1966 ukázalo, že sa zmena hodnotovej sústavy ešte nechystá.

Uvažovať o nej bolo možné až po liberalizácii spoločenskej klímy v roku 1968, kedy sa vážne začala pripravovať i zmena ideovej a výtvarnej stránky obehových platidiel. Okupácia v auguste 1968 však ich realizáciu odsunula do prvých rokov tzv. normalizácie, kedy však tieto zámery nebolo možné uskutočniť v plnom rozsahu. Výsledkom preto boli iba torzá nových emisií bankoviek (20 Kčs I 1970 a 500 Kčs I 1973) a obehových mincí (5, 10, 20 a 50 hal.), ktoré sa s časovým odstupom takmer 20 rokov po menovej reforme vrátili i k tradičnej sústave nominálov.

I keď tento problém už patrí histórii, nebude azda od veci, ak sa vo všeobecnej rovine hlbšie zamyslíme nad tým, prečo boli "trojkové" a "dvadsatpäťkové" denominácie do hodnotovej sústavy platidiel v niektorých krajinách zaradené a ludia si na nich zvykli, zatial čo ich inde považujú za nevhodné.

Numizmatici dobre vedia, že v minulosti (u nás do roku 1857) bola hodnotová sústava platidiel vo väčšine krajín prispôsobená šesťdesiatkovej sústave. I keď sa u nás v niektorých obdobiah určité denominácie mincí šesťdesiatkovej sústavy nerazili, alebo naopak sa v obehu objavili denominácie, ktoré na prvý pohľad s touto sústavou nemali nič spoločné (napr. 7-grajciare razené v roku 1802 alebo 17-grajciare v polovici 18. storočia), môžeme s určitým zjednodušením a zovšeobecnením povedať, že základom

hodnotovej sústavy grajciarových mincí bol pred rokom 1857 číselný rad 1/4, 1/2, 1, 3, 6, 15, a 30 grajciarov (velmi dôsledne sa táto sústava uplatnila napr. pri drobných medených minciach z rokov 1800 a 1807, ktorými sa dopĺňala hodnotová sústava bankocetlí), pričom 60 grajciarov bol jeden zlatník a dva zlatníky, teda 120 grajciarov, jeden toliar. Až v druhej polovici 18. storočia začali do takejto sústavy prenikat prvky desiatkovej sústavy s denomináciami 5, 10 a 20 grajciarov, ktoré začali postupne vytláčať typické vyššie denominácie šestdesiatkovej sústavy. S šestdesiatkovou sústavou však neboli v nijakom rozpore.

Pre nás je teraz najzaujímavejšia logika, s akou jednotlivé denominácie šestdesiatkovej sústavy vznikli. Ak si zoberieme za základ najvyššiu jednotku, t. j. jeden toliar, čiže 120 grajciarov, a pozrieme bližšie na uvedený číselný rad, zistíme, že veľká väčšina nižších denominácií vznikla opakoványm delením bezprostredne vyššej denominácie na polovicu: $120 : 2 = 60$, $60 : 2 = 30$, $30 : 2 = 15$, $6 : 2 = 3$, $1 : 2 = 1/2$, $1/2 : 2 = 1/4$. Z tohto pravidla z uvedených čísel vypadáva iba číslo 6 a 1. Ako však vieme, číslo 60 možno deliť bezozvyšku pozoruhodne veľkým počtom čísel (2, 3, 4, 5, 6, 10, 12, 15, 20 a 30), ktoré zapadajú tak do šestdesiatkovej ako aj desiatkovej sústavy. (Táto vlastnosť, módnym žargónom povedané kompatibilita s viacerými číselnými sústavami, fascinovala už starých matematikov, ktorí číslo 60 považovali z tohto dôvodu za číslo zvlášť dokonalé.) Denominácia šesť vznikla dvoma cestami - priamo ako $60 : 10 = 6$ alebo ako 12 (tucet) : $2 = 6$, pričom ako vieme 60 (kopa) = 5 tuctov. Číslo jedna je základom všetkých číselných sústav a v každej z nich má svoje nezastupiteľné miesto.

Načrtnutá logika tvorby denominácií platidiel v šestdesiatkovej sústave, t. j. postupné delenie dvoma, resp. štyrmi (t. j. opakoványm delením dvoma) sa prenesla aj do vznikajúcich desatiných sústav papierových platidiel. Ako základ sa zobraza

najvyššia denomináci, t. j. zvyčajne 100 alebo 1000 a delilo sa na polovicu, prípadne na štvrtinu. Tým vznikli päťstovky a päťdesiatky, ale aj dvestopäťdesiatky (napr. v Holandsku, kde obiehajú dodnes). V Španielsku ešte asi pred 20 rokmi obiehali dokonca dva a pol pesiety, ktoré vznikli rovnakým spôsobom.

Dvadsaťpäťkové denominácie sa u nás objavovali v bankovkách Viedenskej mestskej banky, vydávaných do roku 1806. Chýbali v emisií tzv. šajnov (výplatných listov z roku 1811 a anticipačných listov z roku 1813), kde boli dvadsatzlatky. Dôvodom bolo, že hodnotová sústava šajnov bola odvodená od hodnotovej sústavy bankocetlí vydelením devalvačným pomerom 1 : 5, t. j. 100 zlatým v bankocetliach zodpovedalo 20 zlatých v šajnoch a 25 zlatým v bankoceduliach 5 zlatých v šajnoch. Dvadsaťpäťkové denominácie sa objavili ešte v emisiách bankoviek Privilegovanej národnej rakúskej banky z rokov 1816 a 1825 a potom pri nídzovom vydaní bankoviek z jesene 1918 a viac menej pokusnom vydaní dvadsaťpäťhaliernika z roku 1933. Dvestopäťdesiatky u nás neobiehali nikdy, ale zato ich viackrát nájdeme v Rusku po prvej svetovej vojne.

Logika vzniku dvadsaťpäťkových nominálov je sice jednoduchá, lenže sa pri nej zabudlo na to, že človek oveľa ľahšie (a preto aj radšie) manipuluje s jednoduchými zaokruhlenými čislami, čo číslo 25 v žiadnom prípade nie je. Napr. je oveľa ľahšie zložiť číslo 30 ako súčet 20 a 10 než 25 a 5. Preto sú tieto denominácie zdrojom tažkostí a azda aj zvýšeného výskytu chýb pri ručnom účtovaní.

Čo však s trojkovými denomináciami? Iste ich možno chápať aj ako zvyšok šestdesiatkovej sústavy. Lenže tu je vec trochu zložitejšia. Všetci vieme, že číslo tri má v živote človeka trochu zvláštne postavenie. S trochou nadsádzkou môžeme povedať, že má až magický význam. Ved kolkó všelijakých pojmov, príslorív a ustálených spojení a myšlienkových stereotypov je na nom zalo-

žených! Príčinou toho je skrytá skutočnosť, že počet tri predstavuje najvyšší počet predmetov, ktoré je väčšina ľudí (a zrejme i niektoré ďalšie druhy živočíchov) schopná okamžite a bezchybne podvedome opticky zrátať a vnímať. Nad každým vyšším počtom sa už musíme trochu pristaviť a začať doslova rátat. Číslom tri sú sice deliteľné všetky jeho násobky, ale iba niektoré z nich sú deliteľné súčasne aj číslami 2, 5 a 10, ktorými sú však deliteľné všetky okrúhle čísla desiatkovej sústavy.

Okrem toho dlhoročné skúsenosti ukázali, že človek pri základných početných úkonoch narába s niektorými skupinami čísel ľahšie ako s inými a robí pri tom menej chýb. Práve čísla, ktoré sú súčtom nejakého čísla a troch, napr. 7 a 8 patria k rizikovým. Vo vzťahu k platidlám dlhoročné skúsenosti ukázali, že v desiatkovej sústave z tohto hľadiska najlepšie vyhovujú denominácie odvodené z postupnosti čísiel 1, 2 a 5 a ich dekadických násobkov. Dôslednosť, s akou sa tento princíp uplatňuje v hodnotových sústavách platidiel rozličných krajín, závisí od veľkosti hotovostného obehu, kúpnej sily menovej jednotky, výšky hospodárskych čísel, snáh optimalizovať peňažný obeh i od miestnych zvyklostí. V ostatných rokoch, keď kúpna sila mnohých menových jednotiek badateľne klesla a v hodnotových sústavách platidiel niektorých krajín sa stretávame s veľkým počtom denominácií, badat tendenciu k väčšej dôslednosti pri ich uplatňovaní. Ukážkou toho je u nás zavedenie dvestokorunáčky, na Morave a v Čechách aj dvetisíckorunáčky.

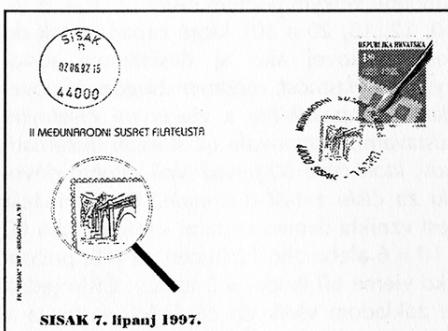
I keď sa výhodnosť radu čísiel 1, 2 a 5 (a ich dekadické násobky) pre základ hodnotovej sústavy platidiel zdôrazňuje v odborných článkoch až v ostatných rokoch, nie je to vec úplne nová. Ak sa vrátíme k sústave denominácií v šestdesiatinej sústave a vydelieme jednotlivé čísla postupnosti 3, 6, 15, 30 a 60 troma, získame postupnosť 1, 2, 5, 10, 20, ktorá presne vyhovuje vyššie opísanému princípu, ktorý je základom moderných

sústav denominácií platidiel v prevažnej väčšine krajín. I keď tento princíp neboli v šestdesiatkovej sústave uplatnený v explicitnej podobe, je zrejmé, že pomer hodnoty mincí, zodpovedajúci postupnosti 1, 2 a 5 ulahčoval rátanie aj v šestdesiatkovej sústave.

Zbyšek Šustek

PRVÁ SPOLOČNÁ MEDZINÁRODNÁ FILATELISTICKÁ VÝSTAVA CHORVÁTSKÝCH A SLOVENSKÝCH FILATELISTOV SISCIAPHILA '97, SISAK 3.-7.6.1997

Medzinárodnú chorvátsko-slovenskú filatelistickú výstavu zorganizoval z poverenia Chorvátského filatelistického zväzu aktívny filatelistický klub v Sisaku v spolupráci so Zväzom slovenských filatelistov a Chorvátskou poštou a telekomunikáciami. Výstava sa uskutočnila na základe medzinárodnej dohody medzi Zväzom slovenských filatelistov a Chorvátskym filatelistickým zväzom ako prvá svojho druhu. Záštitu nad ňou mal sisacko-moslavacký župan G. Dure Brodrac.

Staré historické mesto Sisak je známe ešte z čias rímskej ríše. V Stredoveku, v roku 1593, sa v jeho okolí odohrala rozhodujúca bitka medzi vojskami Habsburskej monarchie a Tureckou ríšou. Vítazstvo pri Sisaku definitívne zastavilo tureckú expanziu v Európe. Z novšej histórie mesta je okrem iného

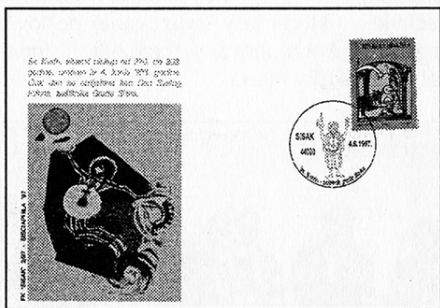
zaujímavé, že tam pôsobí najstarší futbalový klub v Chorvátsku, a je známe i to, že miestny klub filatelistov aktívne pôsobí v meste už 77 rokov. A práve tento klub, majúci za sebou úspešnú organizáciu prej SISCIAPHILY '95 (Chorvátsky - Spolková republika Nemecko) sa podujal zorganizovať medzinárodnú filatelistickú výstavu SISCIAPHILA '97, ktorá má v svojom názve rímsky názov mesta SISCIA. Mestské múzeum v Sisaku s expozíciou vykopávok z rímskej éry bolo dôstojným stánkom pre túto výstavu.

Otvorenie výstavy a jej priebeh sa tešil značnému záujmu verejnosti i novinárov, čo dokumentovali články v miestnom večerníku, dennej chorvátskej tlači i v časopise Chorvátskeho filatelistického zväzu Glasnik. Otvorenia výstavy sa zúčastnili predstaviteľia Chorvátskeho filatelistického zväzu, Sisačkého klubu filatelistov, mesta Sisaku i Sisačko-moslovackej župy, novinári a početná verejnosť. Zo slovenskej strany bola na otvorení výstavy delegácia Zväzu slovenských filatelistov, Ministerstva zahraničných vecí SR, Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Chorvátsku a delegácia Ministerstva pôšt, telekomunikácií a dopravy (MPTD) a Slovenskej pošty.

Na prvom poschodí múzea mala každá z vystavujúcich strán k dispozícii 75 rámov po 9 listoch. Slovenskú filateliu reprezentovali propagačné exponáty Slovenskej pošty (Slovensko 1993-96) a Slovenskej spoločnosti olympijskej a športovej filatelia (SSOŠF, exponát z rokov 1994-96). V súťažnej triede vystavovali Peter Malík (Československo

1945), Peter Malík, jun. (Chráňte si životné prostredie), Ing. Marian Jobek (Toxikománia - cesta k záhube), Teodor Burian (Predznámkové obdobie na území Slovenska), Ervíš Smažák (Hádzaná a známky), Igor Banás (Jazdecký a dostihový šport), Otto Piszon (Vzťah človek - kôň v športe), Ing. Vojtech Jankovič (Cyklistika), Jozef Vacek (Poštové pečiatky Bavorška), Jozef Korený (Poštová história Nemecka 1945-49). Z tridsať jeden vystavovaných chorvátskych expónátov si osobitnú pozornosť zaslúžili expónáty "Chorvátska republika" od I. Krajačeviča, predsedu KF Sisak, "Pretlače SHS" od Z. Kreliusa, nestora chorvátskej filatelie, obsahujúce cenný filatelistický materiál z počiatkov Chorvátskej republiky v roku 1918, štúdijné spracovanie jej prvých známok, celistvosti, pretlači a tlačových odchyliek, ale i jeho druhý exponát, "700 rokov od vyhlásenia Záhrebu za slobodné královské mesto". Zaujímavé boli tiež ďalšie exponáty: Prof. A. Jelaviča, predsedu chorvátskeho zväzu (pretlače SHS-BiH), A. Jarušiča (Faerské ostrovy) a M. Vučetiča (Stanice meteorologickej pošty). Viaceré exponáty (13) reprezentovali rôzne osobnosti, dejinné udalosti či športové úspechy Chorvátska a svojim rozsahom (9 listov) nezodpovedali kritériam pre súťažné exponáty.

Všetky exponáty sa tešili živému záujmu návštěvníkov výstavy. Zo slovenských ocenil organizačný výbor zlatou plaketou s diplomom exponát E. Smažáka, ostatné získali strieborné plakety s diplomom. Propagačné exponáty Slovenskej pošty a SSOŠF

získali diplomy. Na tomto mieste treba povedať, že pre výstavu nebola ustanovená hodnotiaca jury, a teda táto výstava nebola súťažná.

K výstave boli vydané tri celinové obálky, tri pečiatky, odznak a katalóg. Katalóg (náklad 300ks) obsahuje zoznam exponátov so situáčnym plánom ich umiestnenia, slávostné príhovory všetkých predstaviteľov zainteresovaných organizácií, vyobrazenia pečiatok, celín, odznaku, jednotlivých slovenských a chorvátských známok použitých pre koláž celinovej obálky z prvého dňa výstavy, krátku história KF Sisak a informácie o prvej medzinárodnej výstave SISCHIPLA '95, poriadanej pri príležitosti 75. výročia založenia Klubu filatelistov Sisak.

Prvá výstavná pečiatka bola verejnosti dostupná pri zahájení pri okienku miestnej pošty na výstave. Na pečiatke je zobrazený oficiálny emblém výstavy so slovenským a chorvátskym štátnym znakom, zakomponovaných do platnej slovenskej a chorvátskej poštovej známky, s dátumom a názvom výstavy v slovenčine i chorvátsky. Zhodný obraz bol aj na oficiálnom, veľmi peknom, odznaku výstavy. Na druhý deň bola používaná pečiatka zobrazujúca Svätého Kvirina, biskupa a mučeníka, patróna mesta Sisak. Posledný deň výstavy, na pamiatku medzinárodnej výmennej burzy sa používala tretia pečiatka, v ktorej je v štylizovanej poštovej známke zakomponovaný fragment historickej architektúry mesta.

V prvý večer výstavy sa stretli predstaviteľia usporiadajúcich inštitúcií na slávnostnej

večeri, počas ktorej si neformálne vymenili informácie o činnosti svojich filatelistických Zväzov. Dozvedeli sme sa o spôsobe organizácie Chorvátskeho filatelistického zväzu i o veľkorysej podpore chorvátských filatelistov za strany ich pošty. Okrem iného, Chorvátska pošta umožňuje Zväzu bezplatné zasielanie poštových zásielok a poskytuje mu 20% rabat za odbraté poštové ceniny. Tako získané finančie umožňujú Zväzu financovať jeho aktivity i zväzový časopis. Príklad hodný na zamyšliené. Chorvátski filatelisti prejavili záujem o vydanie spoločnej chorvátsko-slovenskej poštovej známky. Zhodli sme sa v názore, že dejiny našich národov sú úzko prepojené, a preto by nemalo byť tažké vybrať motív.

Filatelistický klub v Sisaku má záujem o drúžbu s klubom filatelistov zo slovenského krajského mesta.

Diskutovalo sa i o ďalšej spoločnej filatelistickej výstave, ktorú recipročne bude organizovať slovenská strana. Čas neúprosne plynie. Ani sa nenazdáme a bude treba organizovať Medzinárodnú výstavu Slovensko-Chorvátsko '99. Vzhľadom na regionálny význam prvej výstavy Chorvátsko - Slovensko, nastávajúca výstava v roku 1999 by mohla byť zverená niektorému nášmu krajskému mestu. Kto sa ujme tejto úlohy?

-LF-

Otvárací prejav: Prof. Darko Majlkovič (KF Sisak), v popredí

Zlava doprava: Z. Krelius (KF Zagreb), Prof. A. Jelavič, predseda Chorvátskeho fil. zväzu, Prof. Kučera s manželkou (veľvyslanec SR), Doc. L. Floch (ZSF)

OHLASY

Od Ing. Petra Syneka z Bratislavы sme dostali nasledovné dva zaujímavé ohlasys:
Vážená redakcia!

Posledné číslo Zberateľa ma podnetilo ku komentátom k niektorým jeho článkom.

Prvým článkom je článok *Zbierať, či nezbierať*. Plne sa zhodujem s mnohými vyjádreniami autora. Je jasné, že pohyb cien nezodpovedá úplne len rastu, avšak zbierka má určitú trvalú hodnotu, čiže je to určitý druh zabezpečenia. Aj keď niektoré cenové pohyby sú aj nepriaznivé, vcelku zbierka cenu nestráca. Okrem toho si treba uvedomiť, že zberateľovi spôsobuje určité potrešenie. Mám však ešte jedno prirovnanie. Rád mám aj plastikové zlepovačky modelov. Robí mi radosť ich maľovanie, zlepovanie, ikeď nakoniec viem, že skôr alebo neskôr sa dostanú do rúk detom, prípadne, čo je ēšte horšie, na nich manželka bude utierať prach. Čiže už na začiatku je jasné, že radosť budem mať iba s práce a potom, skôr alebo neskôr, skončí model v koši. Čiže čiste vyhodené peniaze. Podobne sú na tom i modelári, stavajúci napríklad lietajúce modely lietadiel. Niekoľko s nimi vyhral súťaž, iný ho rozbieje pri prvom lete a je rád, keď zachráni aspoň techniku. A predsa z toho majú obrovskú radosť a nič neľutujú.

Druhým článkom je článok *Rarita v kolonke Poštová schránka*. Myslím si, že sa nejedná o žiadnu raritu. Sám mám na svedomí niekoľko takýchto „rarít“ ešte z čias „puberty“. V ôsmej či deviatej triede, keď sme si začali dievčatá vŕšímať, len každý zakrýval príťažlivost, naopak ešte stále prevládalo akési vzájomné škodenie si, aspoň pred rovesníkmi. Jeden z nápadov bol i písanie listov dievčatám, ale aby sme ich dopálili, tak sme na nich lepili neplatné známky. Mysleli sme, že ich dostaneme do nepríjemnosti, keď na známke v čase normalizácie bude prezident Masaryk či Beneš. A keď nič iné, tak nech aspoň zaplatia doplatné. Spoľahlivo však viem, že pošta všetko doručila úplne bez zaváhania a pracovníkom pošty bolo úplne jedno, aké známky boli nalepené. Čiže žiadna rarita, ale niečo medzi recesiu a detskou pochabostou či dokonca ľudskou hlúpostou. Som presvedčený, že presne tak isto sa treba pozerať i na uvedenú frankatúru. Najviac tu zlyhalí pracovníci pošty, ktorým takéto zásielky kľudne prechádzali pomedzi prsty. Dokonca

viem o viacerých zásielkach, ktoré došli našej rodine a z rôznych dôvodov boli opodstatnené zatažené doplatným. Niekedy bolo doplatné vyznačené písomne, inokedy boli už dokonca doplatné známky vylepené, avšak ani raz od nás poštová doručovateľka žiadne doplatné nevybraťa.

Keby som vedel vytvoriť cenénú raritu, pošleme ju sebe, aby som sa s ňou vedel pochváliť, resp. výhodne speňažiť. Ale uvedené prípady nemajú nič podobné so žiadnymi raritami a sú zo zberateľského hľadiska na prosto bezcenné.

Synek Peter

ČO PÍSU INÍ

Filatelie

Letné čísla Filatelie prinášajú články o Bratislavskom novinovom hárčeku, vzácnom 7. type z pera F. Beneša, M. Jambor a M. Fench popisujú typológiu cenných nálepiek APOST, M. Langhammer pridáva plán inštalácií APOST na 3. štvrtok 1997. O celinách Hradčian 10h I. kresby pôsu B. Krampl a R. Nikl, P. Aksamit pokračuje v Malej škole filatelie Druhmi poštových zásielok. Článok Z dejín kolkovania v Čechách napísal J. Kořínek.

Jeho článok pokračuje aj v č. 8. Naviac tu čitateľ nájde Plán inštalácií APOST na 4. kvartál, Vostatkov článok Polní pošta 1938, M. Černý o zmenách v podávaní zásielok AČR. K. Holoubek sa vracia k obnoveniu poštovej prevádzky v r. 1945.

Prílohy tvoria state o Vlakových poštách na Podkarpatskej Rusy 1875 - 1918 (J. Tekel, č. 7) a Letecká pošta na Slovensku 1939 - 45 (A. Tekel, č. 8)

-ik-

Filatelistka

PISMO POLSKIEGO ZWIĄZKU FILATELISTÓW

Letné dvojčísle poľského časopisu prináša na 80 stranách článok B. Rejnowského Prvý rok obehu známok Znaky zverokruhu, J. Szurka: Originál razítka Lublin 1.-31.12.1994. O razítkach devízovej kontroly v r. 1945 - 6 píše J. Ksienksi, o pečiatkach poštového úradu Waršava 20 z rokov 1925-39 B. Rejnowski. Jubileum čiernych R - nálepiek pripomína H. Banaszkiewicz, o pošte v Gdansku v časoch pruských kráľov píše E. Hadaš, o 25. výročí bully pápeža Pavla VI. M. Kalka. Ako vždy nechýba veľa informácií a vyobrazení.

-ik-

A MAGYAR BÉLYEGGYÜJTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGENEK LAPJA

Úvodné stránky dvojčísla júl-august časopisu Bélyeg világ sú venované spravodajstvu z medzinárodnej námetovej výstavy TEMAFILE '97 KECSKEMÉT. Časopis prináša ďalšiu časť pojednania dr.L.Molnára o erboch - tentoraz o erboch okresov, miest a usadlostí. V rubrike Vysoká škola je uverejnený príspevok o zaujímavostiach na sérii Žatci-Parlament pod nadpisom „Zabudnuté známkové vydanie“. O novoobjavených neznámych poštových pečiatkach píše E. Szép. Rubrika pre mládež je vyhradená námetom dvoch kvetín na madarských známkach: lotusom a kosatcom. S. Szekeres sa vo svojom príspevku venuje vyhotovovaniu analogických pohľadníc. L. Filep píše o hotetovej pošte v Sedmihradsku z rokoch 1991-1993. Časopis na farebnej prílohe reprodukuje vlaňajšiu celoročnú produkciu madarských poštových známok pre účely ankety o naj-

krajšiu madarskú poštovú známku roku 1996. Novinkou tohtoročnej ankety je zaradenie volby aj najskaredšej známky s udeľením „citrónovej ceny“. Prílohou časopisu je katalóg príležitostných pečiatok za rok 1996 (bolo ich spolu 285). Z ďalších zaujímavých príspievkov pripomíname prehlady poštových poplatkov v Madarsku v rokoch 1946-1997, ktoré zostavil A. Dabóczy. Časopis prináša aj smutnú správu o úmrtí O. Kmetyho, aerofilatelistu a svedomitého pracovníka aparátu zväzu od jeho založenia v roku 1952 až do jeho odchodu do dôchodku. Kto sme ho poznali, zostane jeho pamiatka navždy v našich srdciach.

-vkn-

V čísle sedem

odpovedajú Dr. Mačuda a Ing. Loučka na väčšinu otázok Dr. Soukupa v článku „Načo nám slúžia poštové známky?“. Zaujímavé sú postrehy z práce ľskej pošty. Titulok „Prispôsobujeme sa požiadavkám trhu“ približuje prácu strediska poštovej prevádzky Topoľčany. O výstave, ktorá bola od 16.5. do 30.6. v Múzeu Spiša pri príležitosti 50. výročia I. Podtatranskej výstavy, informuje článok História pošty na Spiši. Poštové minimúzeum prináša vyobrazenie pekného listu z madarskej inflácie.

Augustové číslo

informuje o vydaní Novelizovaných poštových pravidiel, ktoré sú účinné od 1.9.1997, prináša ďalšie dve nové slovenské známky a ukážku z poštového minimúzea (detail z poštovej a telegrafnej mapy Uhorska z r. 1894). Ing. M. Bachratý popisuje priebeh prvej Poľsko - Slovenskej výstavy.

-ik-

INZERCIA

✉ Kúpim „FOTOROŽKY“ za účelom zakladania FDC a CDV. Ivan Blaha, Mudrochova 17, Nitra 94901 ☎ 087/566273

✉ Za o TK DUDOK dám iné slov. o TK FAUNA, FLÓRA a pod. (aj viackrát). Ing. M. Jobek, Jurigovo nám. 3/15, 84105, ☎ 07/721371 večer

✉ Hľadám o TK z celého sveta s priamym vzťahom k SLOVENSKU (aj informácie). Ing. M. Jobek, Jurigovo nám. 3/15, 84105 Bratislava, ☎ 07/721371 večer

✉ Predám použité alb. Listy „SCHAUBEK“ SSSR 1975-79, 1981-82 zachovalé, niektoré v havidkách len v celku za 600 Sk, alebo vymením za filat. materiál SSSR (známky, FDC, celiny) Ivan Blaha, Mudrochova 17, 94901 ☎ 087/566273

✉ Prodám kompl. ČSR 1945-82 o na alb. listech a čas. MER-KUR-REVUE a ZBERATEL 1995-96 - cena dohodou. A. Černý, Rubešova 1176, 393 01 Pelhřimov, ČR

✉ Predám listy Schaubek i so známkami: Rakúsko 1850-1938 (194 známok), Bosna 1879-1918 (74 známok), V. Británia 1840-1988 (265 známok). Cena dohodou. Ing. Anton Líška, letisko Vajnory, 83107 Bratislava. ☎ 07/5412511

KÚPIM ZNÁMKY ČÍNY A ÁZIE. PRI VÄČŠOM ODBERE PRÍDEM OSOBNE. GI-WERSKI, POWSTANCIOW 11/2, 59220 LEGNICA, POLSKO

FILATELIA, Košice
Hlavná 21 (vo dvore)
Nákup - predaj
☎ 095/6225 912

ALBUM PONÚKA

V číle 7-8 nedopatrením vypadli ceny pri ponuke na 1. a 4. strane obálky:

SŠ 23 K o (1.str.) 11 500,-
CS A3006 (4. str) 650,-

STÁLE VYKUPUJEME

Lepšie série Číny 1960-1970 do 15 Sk za 1 Michel Marku
Dobre zaplatíme ** série:
Hong - Kong a Macau
ALBUM, Lazaretská 11,
81108 Bratislava, ☎ 07/
367411

Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu

Zberateľ'97.

K cenám účtujeme poštovné a balné. Dnešné objednávky prosíme adresovať na predajňu:

**ALBUM, Lazaretská 11
811 08 Bratislava
tel.: 07 / 367 411**

**Pre abonentov
časopisu poskytujeme
na všetky ponúkané
položky**

5-percentnú zľavu !

NDR **

1059-73A 15.výročie NDR	36,-	1386-90 Osobnosti	16,-
1090-2 Lipský veľtrh 1965	10,-	1393-8 Umenie	34,-
1278-9 Preteky mieru	6,-	1399 Lipský veľtrh 1968	3,-
1351-2 M. Gorkij	8,-	1400-3 Vodné stavby	10,-
1363-4 FDGB Kongres	4,-	1432-3 20. výročie pion.	10,-
1375-6 Spartakiáda mlád.	12,-	1434-9 Historické stavby	18,-
1377-8 Svetový fest. mlád.	12,-	S1478-0 Svetové stretnutie v Berlíne	44,-
1379-2 Historické stavby	12,-	1569-71 25. výročie porazenia fašizmu	16,-
1383 W. Ulbricht	3,-	S1573-4 25. výr. rozhlasu	40,-
1384-5 750. výr. Rostocku	7,-	S1575-6 5. svetový poľnohosp. kongres	44,-
		1579-83 25. výročie polície	20,-
		1584-90 Argeológia	20,-
		S1592-3 25. kult. zväzu	100,-
		S1598-0 25. výročie Postupím. dohody	12,-
		1607-2 Umenie 1970	19,-
		1621 OSN	6,-
		1622-4 F. Engels	14,-
		1625-0 Kaktusy	28,-
		1632-5 Ľudové umenie	14,-
		1644-9 Osobnosti 1971	15,-
		S1650-1 R. Luxemburgová	12,-
		1652 15 rokov armády	3,-
		1653-4 Lipský veľtrh	3,-
		1655-8 Parížska komuna	10,-
		1659 Lunochod 1	6,-
		1660 20 rokov olymp. výboru	8,-
		1661-6 Historické budovy	40,-
		1667 25 rokov SED	3,-
		1668-71 Srbské kroje	13,-
		1672-4 A. Dúrez	22,-
		1675-8 Deň SED	8,-
		1679 detto	3,-
		S1680-1 20 rokov FIR	19,-
		1682-7 Porcelán	16,-
		1688 Mongolská revolúcia	3,-
		1689 W. Ulbricht	4,-
		1690 UNICEF	3,-
		1691-2 10 r. Berlin. múru	24,-
		1693-8 Lode	22,-
		1699 Vietnam	3,-
		1700-1 Lipský veľtrh	4,-
		1702 Rok proti rasizmu	3,-
		1703-4 Deň filatelie	6,-
		1705 Pamätník	3,-
		1706 K. Marx	4,-
		1707 R. Virchow	4,-
		1708-13 Hudobné nástroje	18,-
		S1714-6 Planetárium	36,-
		1725-0 ZOH 1972	26,-
		1731-5 Osobnosti	18,-
		1736 Vietnam	3,-

1737 Minerály	20,-	2122 Intersputnik	3,-	2096-8 Andersen. rozpr.	24,-	
1743-4 Lipský veľtrh	4,-	2123-4 Deň strany	5,-	2187-2 Rozprávky 1976	28,-	
1748 Deň lekárov	4,-	2126-1 LOH 1976	34,-	2247-8 Socifilex	40,-	
1749-2 Lietadlá	20,-	2135-40 Orchidee	34,-	2281-6 Rozprávky 1977	44,-	
1753-8 LOH 1972	38,-	2141-5 Sochy	27,-	2382-7 Rozprávky 1978	40,-	
1759-60 Nemecko - sov. priateľstvo	9,-	2147-2 Historické koče	35,-	2472-7 Keramické figúrky	40,-	
S1761-2 8. kongres FDGB	11,-	S2153-4 Filatel. výst. Gera	10,-	2566-71 Hračky 1980	40,-	
1763-8 Ruže	26,-	2155-0 Psi	36,-	2601 Energia	22,-	
1769-2 L. Cranach - maľby	26,-	2163-8 Mosty	30,-	2661-6 Hračky 1981	40,-	
1773-7 Šport a technika	13,-	2171-5 Porcelán	28,-	2798 Hodiny	30,-	
1778-80 Kvety	28,-	2176-1 Ryby	32,-	1914-9 Rozprávky 1984	140,-	
1781 Rok kníhy	7,-	2182-6 Archeol. vykopávky	30,-	S2216-8 Preteky mieru	14,-	
1782-3 Lipský veľtrh	4,-	2193-8 Malby	34,-	2220-2 Šport a technika	12,-	
1784 G. Dimitrov	4,-	2199-2 Osobnosti	14,-	2224-8 Hudobné nástroje	32,-	
1785-8 Umenie	14,-	2203-7 Príroda	23,-	2229-34 Dráždanská galéria	40,-	
1815-9 Portréty	14,-	2208-9 Lipský veľtrh	5,-	2236-40 Poľnohospodárstvo	28,-	
1820-1 Budovy	16,-	2210-4 Srbské kroje	30,-	2241-6 Spartakiáda mlád.	28,-	
1829-30 Svetový festival	4,-	2215 F. Gauss	7,-	2247-8 Umenie	8,-	
1834-41 Vtáci	40,-	HÁRČEKY (BL)			2250-1 Lipský veľtrh	6,-
1844-9 Železnice	32,-	41 25 rokov NDR	16,-	2254-8 Dopravné múzeum	30,-	
1850-2 Divadlo	10,-	42 30 r. porážky fašizmu	16,-	2259-60, BI50 VOSR	28,-	
1862-6 Festival Berlín	16,-	43 ZOH 1976	25,-	S2268-9 Výstava mladých	9,-	
1868-9 Výplatné	8,-	44 Dr. Sorge	20,-	2270-5 Polovná zver	36,-	
1887-9 Deň techniky	12,-	45 Palác republiky	17,-	2276-80 Hasiči	28,-	
1892-7 Obrazy	36,-	46 LOH 1976	18,-	2310-2 Interkozmos	14,-	
1907-17 Osobnosti	18,-	47 Nemecko - sov. priat.	12,-	2330-5 Umenie	26,-	
S1928-30 Hádzaná	13,-	48 Socifilex	16,-	S2376-81 Strelné zbrane	44,-	
1946 Mierová konferencia	4,-	49 F. Dzieržinský	14,-	2414-7 Doprava	15,-	
1958-61 Umenie	24,-	50 VOSR	22,-	2418-21 Umenie	34,-	
1968 Výplatná 1M	11,-	51 H. Kleist	30,-	S2426-7 Festival mládeže	7,-	
1975-80 Mon plaisir	26,-	52 Interkozmos	28,-	S2429-0 Trajekt	13,-	
S1988-90 Deň filatelie	12,-	55 Výstava Dráždany	24,-	2433-4 Spartakiáda mládeže	6,-	
S2019-21 Rok ženy	11,-	56 30 rokov NDR	19,-	2435-40 Kvety	40,-	
2025-9 Portréty	16,-	59 Interflug	27,-	2452-3 Lipský veľtrh	5,-	
2030-7 ZOO	23,-	61 F. Hals	22,-	2458-61 30 rokov NDR	10,-	
2045-9 Majáky	17,-	62 W. Mozart	24,-	2486-9 Záhrady	24,-	
2055-0 Hodiny	25,-	65 J. Böttger	27,-	2492-7 Osobnosti	23,-	
2061-4 Akadémia	16,-	69 J. Brahms	36,-	2503-5 LOH 1986	16,-	
2065-8 Spartakiáda	15,-	70 Protifaš. bojovníci	16,-	2508-13 Nákupný dom	34,-	
2070-5 Kvety	36,-	71 K. Marx	29,-	S2516-9 Interflug	32,-	
2076-7 Lipský veľtrh	6,-	72 Milície	22,-	2551-6 Hriby	32,-	
2078-82 BESIP	22,-	73 M. Luther	33,-	2573-8 Kvety	34,-	
2083-5 Kozmos	20,-	74 ZOH 1984	22,-	2611-6 Národné parky	28,-	
2086-8 1000. výr. Weimara	9,-	86 C.M. Weber	12,-	2651-6 Lode	40,-	
2089 Solidarita	3,-	87 Esperanto	14,-	2657-0 Mlyny	24,-	
2090-2 Brailovo písmo	18,-	88 Lipské veľtrhy	15,-	S2667-0 Porcelán	26,-	
2094-5 Deň filatelie	7,-	TLAČOVÉ LISTY (KB)			2677-0 Kožušinové zvery	20,-
2099-4 ZOH 1976	32,-	1636-43 Kozmos	36,-	2691-6 Liečivé rastliny	26,-	
2106-10 Portréty	11,-	1717-22 Rozprávky 1971	36,-	2737-2 Kvety	32,-	
2111-4 Organy	18,-	1778 Kvety	16,-	2744-9 Nákladné autá	36,-	
2116-7 20 rokov armády	5,-	2013-8 Roľnícke povst.	36,-	2751-3 Lietadlá	18,-	
2118 100 rokov telefónu	3,-			2754-7 M. Luther	40,-	
2119-20 Lipský veľtrh	6,-			2765-9 Osobnosti	8,-	
2121 Palác republiky	7,-			2770-3 Komunikácie	20,-	
				2775-8 Radnice	20,-	

2783-8 K. Marx	44,-	SLOVENSKÉ OBÁLKY 1. DŇA	Pápež	15,-
2790-1 Sochy	17,-	1993	Album	10,-
2792-5 Vlaky	36,-	Znak 8Sk	Nová Baňa	10,-
2796-1 Hodiny	44,-	Znak 3Sk	Krásy vlasti (3ks)	50,-
2802-7 Kaktusy	28,-	M. Kováč 2Sk	Volejbal	15,-
S2808-1 Sochy	40,-	Nepomucký	BIB (2ks)	25,-
2812-3 Socfilex	10,-	Stromy (2ks)	Sv. Vojtech	15,-
2814-5 Spartakiáda	7,-	Osobnosti (3ks)	Trenčín	13,-
2817-21 Erby	48,-	Dubnica	Cleveland	12,-
2826-9 Historické budovy	38,-	Čunderlík	OSN	15,-
2830 Volgograd	6,-	Slovenčina	Vianoce	15,-
2831-2 Letecké	4,-	Cyril a Metod	Umenie (2ks)	35,-
2835-8 Sklo	28,-	BIB	Komplet ročník	420,-
2839-42 ZOH	21,-	Gabčíkovo	1996	
2924-7 Poštové schránky	16,-	Červený kríž	Szokol	20,-
2952-6 Zvieratá	22,-	Vianoce	Osobnosti	27,-
S3086-7 Kongres FDGB	10,-	Bradlo	Velká noc	14,-
3091-4 Osobnosti	15,-	Umenie - Kostka	Boj proti biede	18,-
3101-4 Hasičské autá	20,-	Komplet ročník	Europa (Textorisová)	35,-
3107-10 WWF	20,-	ZOH	100 rokov filmu	28,-
3111-6 Spartakiáda	24,-	Rok rodiny	OH	25,-
3124-7 Umenie	26,-	Osobnosti (2ks)	Slov. pohľady	30,-
FLUORESCENČNÉ PAPIERE				
ČSR **				
1866ya 3Kčs ľud. arch.	120,-	Murgaš	Preteky okolo SR	12,-
dettto v štvorbloku	450,-	Fajčenie	Senica	17,-
1875yb 1Kčs ľud. arch.	25,-	MS Futbal	Tatranská zver (3ks)	45,-
dettto v štvorbloku	90,-	100 r. OH	Krásy vlasti (3ks)	50,-
1877yb 2Kčs ľud. arch.	650,-	Vtáci	Umenie (3ks)	80,-
dettto v štvorbloku	2400,-	Svätopluk	Technické pom. (2ks)	30,-
KAZETA		UPU	Vianoce	18,-
So zlatou a striebornou plaketou		SNP (2ks)	1. zlatá z OH	12,-
s vyobrazením 1. slovenskej		Hymna	Deň známky	14,-
známky 8 Sk		UK	Komplet ročník	470,-
Znak:		Kone	Nezložený aerogram	150,-
- Au 986/1000, hmotnosť		Tríbeč	Ministerské obálky SR	
17,45g		B. Bystrica	CS01 1994-žltá (nákl. 2000ks)	
- Ag 925/1000, hmotnosť 9,34g		Vianoce	1800,-	
Náklad 500 ks, číslo.	19.000,-	Osobnosti (3ks)	CS02a 1995-modrá, odosielateľ	
KAZETA		Umenie (2ks)	ministerstvo (1400ks)	2400,-
So zlatou a dvomi striebornými		Lode (2ks)	CS02b -dettto - s menom A. Re-	
plaketami s odražkom rytiny		Komplet ročník	zeš (nákl. 600ks)	2800,-
známky A. Dubčeka:		1995		
- Au 986/1000, hmot. 10,46g		Jurkovič		
- Ag 925/1000, hmotnosť 24,33g		Kvety (2ks)		
- Ag 925/1000, hmotnosť 9,15g		SND		
S certifikátom a podpisymu aut-		Nitra		
trov J. Baláža, M. Činovského a		MS hokej		
Fr. Horniaka.		Osobnosti (3ks)		
Náklad iba 200 ks, číslo.	16.000,-	Europa		
		Konc. tábory		
		Skauting		

PROFILA BÉLYEGAUKCIÓ

AUKCIE, VÝKUPY ZNÁMOK A POHĽADNÍC

Adresa: RFR Kft
1088 Budapest
Szentkirályi 6.

Telefón: 36-1-267-2494 Fax: 36-1-267-2496

FILATELISTICKÉ STATE

Ponúkame Vám základnú filatelistickú literatúru z rokov 1982 až 87, ktorá by nemala chýbať vo Vašich knižniciach:

- FS 1:** Malík, Olah: Zaujímavosti na čs. poštových známkach 1945-81 (Špecializ. príručka obsahuje popisy a vyobrazenia typov a ďalších odchyliek na známkach povoju nového Československa, ako aj zoznamy druhov papiera, príležitostných tlačí, výsadných tlačí, známkových zošítok, textovacích stupníc a základnú terminológiu)
- FS 2:** Bartoň, Olah: Československé poštové lístky 1945-82 (Špecializované spracovanie pošt. lístkov s mnohými vyobrazeniami)
- FS 3:** Bachratý a kol.: Zborník článkov o československej známke a o poštovnej histórii. (Partizánske vydanie, Košické známky, Londýnske vydanie, Hárček Bratislava 1937, ale najmä Činnosť čs. poľnej pošty 1918-20 a iné články.)
- FS 4:** Bartoň, Zíka: Čs. pohľadnice s natlačenou známkou 1950-53. (Dosiť neprekonaný zoznam tzv. fotodopisníc s podrobnným tematickým členením, špecializáciou a miestnym registrom.)
- FS 5:** Bartoň a kol.: Čs. celiny 1945-82 (Druhá časť FS 2, popisuje ostatné druhy celín: obálok, zálepiek, aerogramov, výberiek a iných celín)
- FS 6:** Zrubec a kol.: K otázkam tvorby námetového exponátu. (Praktická a nepostrádateľná príručka pre zberateľov - námetárov s mnohými ukázkami)
- FS 7:** Kavan, Kučera.: Zborník článkov o aerofilatelii (Letecké celistvosti ČSA, Čs. aerogramy a pigeongramy, IRC a aerofilatelia, Čs. letecké známky

z roku 1930 v poštovéj prevádzke, Čo treba vedieť o leteckých celistvostiach.)

- FS 8:** Malík a kol.: Špecializácia čs. poštových známok 1945-83. (Rozšírenie FS 1 o nové poznatky, zvláštne nálepne listy a výsadné FDC)
- FS 9,11:** Gazda: Bibliografia špecializácie čs. poštových známok 1945-83 I. a II. (Zoznam všetkých publikácií a článkov o čs. poštových známkach s ľahkou orientáciou, kde čo nájst)
- FS 10:** Zrubec - Kučera: Tradície a súčasnosť (Podrobné dejiny filatelie na Slovensku od počiatkov organizovania v r. 1895 až po nedávnu minulosť.)
- FS 12:** Vlach: Papier poštových známok a ich oddeľovanie. (Príručka a pomocňa pre všetkých filatelistov, začínajúcich i špecialistov)
- FS 13:** Vlach a kol.: Zborník o teritoriálnej filatelii (Popri teoretických článkoch sa dozviete bližšie o zbieraní známok Maďarských, Rumunských, RSFSR, ZSSR, OSN, Estónska, Kanálových ostrovov a Kuby).
- FS 14:** Plško a kol.: Čo má vedieť filatelist. (Základná príručka o známkach ktorá ako jediná z edície vyšla v opakovom náklade)
- FS 15:** Olah a kol.: Československo 1945-85. Rozšírené vydanie FS 8 po prvý raz s bodovým ohodnotením, naviac zvláštne obálky čs. pošty, poštové tarify a Chustské vydanie).
- FS 16:** Evinic: Balíková pošta na Slovensku 1918-85 (Dosiť jediná publikácia tohto druhu vydaná na našom území, obsahuje aj zaujímavé obdobie 1938-45 vrátane Záboru a tarifí).
- FS 17:** Černý - Tvrď: R-nálepky a slovenské pošty 1940-85. (Prehľadný zoznam známych rekomandačných zálepiek, naviac obsahuje zoznam všetkých pôst so zmenou názvov, prípadne dňom zahájenia prevádzky).

- FS 18:** Poitz : Sov. zóna Nemecka a vznik NDR. (Spracované najzaujímavejšie obdobie NDR, tarify na tomto území).
- FS 19:** Gazda - Olah: Československo 1985-6 (Tvorí dodatok FS 15 a 11, prvý raz oceňuje známky na rôznych papieroch).
- FS 20:** Martinka a kol.: Čs. celiny 1945-87 (Prepracované FS 2 a 5, doplnené cenovými záznamami).
- FS 21:** Kučera a kol.: Filatelistický výber 1987 (RSFSR a ZSSR do r. 1940, Letecké známky 1946-77, tlačové dosky TGM 1925, celiny Bosny a Hercegoviny, Írsko, zvláštne príl. obálky čs. pošty a dosiaľ najúplnejšie spracovanie poštovní na Zakarp. Ukrajine).
- FS 22:** Javorský a kol.: Čs. obálky prvého dňa. (Dosiaľ jediné komplexné spracovanie čs. FDC s uvedením odchyliek a cenovými záznamami).
- FS 23:** Tekel: Poštovne na Slovensku. (Jediné súborné dielo o týchto poštových agentúrách s bodovým hodnotením).
- FS 24:** Hallon: Poštovníctvo na Záhorí. (Tvorí zároveň návod, ako budovať regionálnu poštovo - historickú zbierku).
- FS 25:** Bartalský: Pečiatky Bratislav. (História od najstarších dôb po súčasnosť, vyobrazenie pečiatok, pripojenie obcí k Bratislave).
- FS 26:** Kučera a kol.: Filatelistický výber 1988. (Lovingá zver 1966, Čs. známkové zošitky, SO1920, Poštové lístky Uhorska, Predpisy pre poštu a telegrafu v Uhorsku, Čs. nálepné listy a ďalšie zaujímavosti).
- FS 27:** Obert: Zmeny hraníc Slovenska a Zakarp. Ukrajiny. (V dosiaľ jedinej publikácii svojho druhu nájdete všetky dátumy zmien hraníc, vyobrazenia pečiatok, zmeny názvov pošt. úradov, menné registre).
- FS 28:** Zrubec a kol.: Filatelistický výber 1989. (Legionárské 1919, Čs. poľná pošta v Taliansku, Lodná a námorná pošta, Čs. FDC a známkové zošitky - dodatky a iné články).
- FS 29:** Čížek: Doplňné na území Československa. (Súhrn poznatkov o používaní doplatných známok od R-U po ukončenie ich platnosti s mnohými ukázkami).
- FS 30:** Priputen - Martinka: Poštové lístky ZSSR. (Zoznam, vyobrazenie a bodové hodnotenie všetkých vydaných lístkov do r. 1989, ako aj k nim prieslúchajúcich pečiatok).
- FS 31:** Zrubec a kol.: Filatelistický výber 1990 (Poštové poplatky za Slovenského štátu, pretlače na Uhorských a mad. známkach 1914-1921, slovenská polná pošta v Polsku 1939, Známky Lotyšska a iné).
- FS 32:** Těšitel - Tekel: Vlakové pošty ČSR 1938-45 (Zoznam a cenové záznamy vlakových pôšt a UPŽ Protektora, Slov. štátu i záboru dopĺňuje Monografie, ktoré sú len do r. 1938).
- FS 33:** Olah a kol.: Filatelistický výber 1992 (Doplnky FDC k FS 22, Známkové zošitky 1989-90, Zálepky, Poprevratové poštové pečiatky Uhorského pôvodu a iné články).
- FS 34:** Maniaček a kol.: Filatelistické motívy 1993 (Námetové spracovanie všetkých oficiálne vydaných filatel. materiálov v prvom roku SR úspešne nadvázuje na predošlé vydania FM ČSR).
- FS 35:** Olah a kol.: Filatelistický výber 1994 (Slovenské známkové zošitky 1993-5, Čs. príležitostné tlače 1962-92, ČSFR 1991-2, Úradné zásielky na Slovensku v r. 1945-8 a iné články).

**VYUŽITE JEDNOTLNÚ CENU
STATÍ 30SK, PRÍPADNE SI OBJED-
NAJTE PRE SVOJU KNIŽNICU CE-
ĽÝ KOMPLET IBA ZA 800SK.**

EMISNÝ PLÁN PAMÄTNÝCH MINCÍ NA ROK 1998

1.	200 Sk	Slovenská národná galéria - 50. výročie založenia
2.	200 Sk	Vznik Slovenskej národnej rady a vypuknutie slovenského povstania 1848/49 - 150. výročie
3.	200 Sk	Príchod prvého parného vlaku na Slovensko - 150. výročie
4.	200 Sk	Ján Smrek - 100. výročie narodenia
5.	200 Sk	Svetové dedičstvo UNESCO - Spišský hrad a kultúrne pamiatky jeho okolia
6.	5000 Sk	Svetové dedičstvo UNESCO - Spišský hrad a kultúrne pamiatky jeho okolia

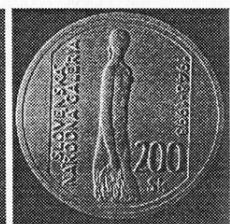
č.6 "WEP" Ing. Milan Virčík
Realizácia I. cena

EMISNÝ PLÁN PAMÄTNÝCH MINCÍ NA ROK 1999

1.	500 Sk	Tatranský národný park - 50. výročie
2.	200 Sk	Miloš Alexander Bazovský - 100. výročie narodenia
3.	200 Sk	Pavol Országh Hviezdoslav - 150. výročie narodenia
4.	200 Sk	Slovenská filharmonia - 50. výročie založenia
5.	500 Sk	Razba prvých toliarových mincí na Slovensku v Kremnici - 500. výročie

č.4 "SNG" Akad. soch. Vojtech Pomanka
Zvýš. II. cena

č.5 "TRIGÓN" Akad. soch. Patrik Kovačovský
Zvýš. III. cena

K 200-korunovej minci SNG prebehla anonymná autorská súťaž. Prvé tri miesta autorov M. Virčíka, V. Pohanku a P. Kovačovského (v poradí) prinášame v reprodukcii náhlov.

Firma

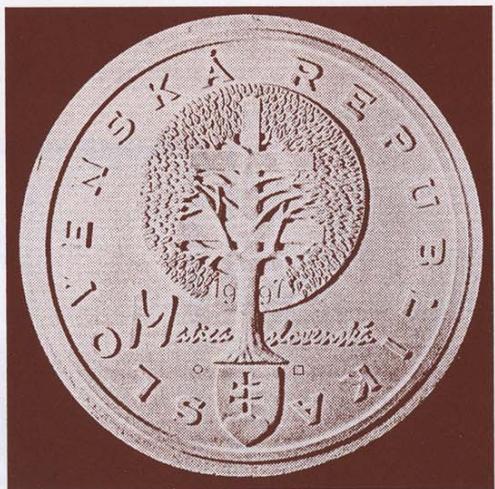
Námestie SNP 37 (nad predajňou EUROCOMP)
telefón 0855 / 29 0 14

Predávame a vykupujeme materiál z oblastí
filatelie, numizmatiky, notafilie,
filokartie, telefónnych karier

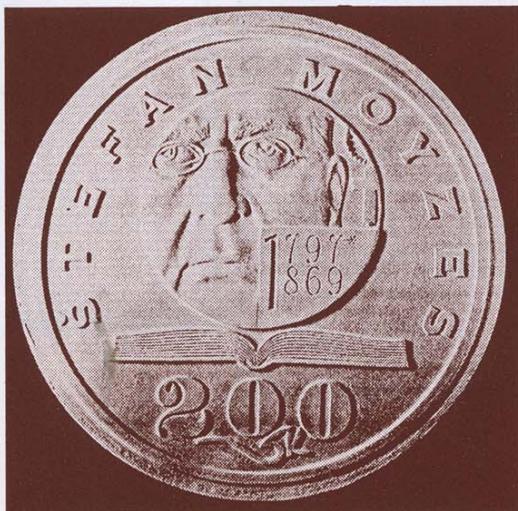
Zároveň poskytujeme novinkovú službu a
bezplatne
poradenskú a hodnotocovanie materiálu.
Pre členov klubu Filatelie a I.C.C.
poskytujeme 5 % zľavu.

Prevádzka je otvorená pondelok - piatok
10.00 - 18.00 hod

ZBERATEĽ

**Víťazný návrh na 200 Sk mincu k výročiu
narodenia Štefana Moyzesa**

ZBERATEL '97

*Z ponuky firmy ALBUM.
Florescenčné papiere ČSR*

